БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 251 (3223). | Жума, 24 декабрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҲУРИЯТ Ҳасанова СССР геология министрлиги Тошкент гидрология ва геология инженерлари институти тоғ жинслари физикавий ва химиявий хоссаларини ўрганиш лабораториясида старший инженер бўлиб ишлайди. У жинсларни диққат билан кузатиб таркибидаги моддаларни аниқлаб бермоқда. Ҳ. Ҳасанова ҳозирги кунда Қарши чўлларида учрайдиган жинслар микроэлементларини ўрганиш билан банд. Суратда: ўртоқ Ҳ. Ҳасанова иш устида.

КПСС XXIII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ВАХТАДА

КПСС XXIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган Ўрта чирчиқлик миришкор деҳқонлар шудгорлашни барвақт тугаллаб, ариқ-зовурларни қазиш, далага гўнг чиқариш ишларини қизитиб юбордилар. Райондаги Охунбобоев номли колхоз механизаторлари техника ремонтини тамомлай деб қолдилар. Колхоз усталари 20 универсал, 7 та ДТ-24 маркали трактор, 16 сеялкани ремонтдан чиқариб тахт қилиб қўйдилар. Ленин номли, Куйбишев номли колхозларда далага гўнг чиқариш ариқ-зовурларни қазиш ишлари авжида.

Район сув хўжалик ходимлари янги сув иншоотлари қуриш, ирригация тармоқларини реконструкция қилиш, ер текислаш каби юмушлар билан бандлар. Энгельс номли, Свердлов номли, «Ленин йўли», «Коммунизм» колхозлари азамат деҳқонлари кузги-қишки ишларни январь ойигача батамом тугаллаб, баҳорни шай бўлиб кутиб олишмоқчи.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1965 йил 23 декабрда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XIX пленуми бўлди. Пленум қуйидаги масалаларни муҳокама қилди:

1. Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 йилги Давлат плани тўғрисида (докладчи — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР План комитетининг раиси ўртоқ С. Қ. Зиёдуллаев).

2. Ўзбекистон ССРнинг 1966 йилги Давлат бюджети тўғрисида (докладчи — Ўзбекистон ССР молия министри ўртоқ В. М. Муродхўжаев).

3. Партия-давлат контроли органларини қайта тузиш тўғрисида.

Музокараларда Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари А. С. Пономарев, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри Ф. Қ. Қўқонбоев, Сирдарё область партия комитетининг иккинчи секретари П. И. Соколов, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов, Ўзбекистон ССР қурилиш министри С. И. Иброҳимов, Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари Г. И. Скоробогатов, Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари С. А. Асомов, Фарғона область партия комитетининг секретари Х. Зокиров, Сурхондарё область партия комитетининг иккинчи секретари В. П. Кузьмин ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

ТОШКЕНТДА янги ёғ-мой комбинати қад кўтармоқда. Шу кунларда қурилиш суръати қизғин. Владимир Пронин бошлиқ электромонтажчилар бригадаси бинокорлар билан изма-из бормоқда. Улар қад кўтарган корпусларда электр тармоқлари ўтказиш билан банд. Бригада аъзолари шу кунларда КПСС XXIII съезди шарафига вахтада туриб меҳнат қилмоқдалар. Смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб, участкаларни тез ва сифатли қўлдан чиқаряптилар. Суратда бригада аъзоларидан А. Демержи (чапдан), И. Смирнов, А. Таваев, бригадир В. Пронин ва З. Шокирова ўртоқларни кўриб турибсиз. Улар навбатдаги режаларни белгилаб олишаяпти.

А. Палехов фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 19 декабрда бўлиб ўтган республикадаги район, шаҳар халқ судларига халқ судьяларини сайлаш якунларини қараб чиқди.

Сайлов кампанияси ҳамма босқичларда Ўзбекистон ССР конституциясига ва сайлов низомига тўла мувофиқ суратда ўтказилганлиги аниқланди. Сайловга тайёргарлик халқ судлари фаолиятида демократик асосларни янада ривожлантиришга ёрдам берди, меҳнаткашларнинг кенг оммасини давлат ишларини бошқаришга яна ҳам кўпроқ жалб этиш имконини туғдирди. Шу даврда халқ судьяларининг кўпчилиги сайловчилар олдида ҳисобот бердилар, совет қонунларини пропаганда қилиш, халқ маслаҳатчилари билан ишлаш кучайтириб юборилди.

Сайлов ҳамма жойда аҳолининг зўр сиёсий активлиги вазиятида ўтди. Сайловда рўйхатга олинган сайловчиларнинг 99,96 проценти қатнашди. Сайлов бюллетенларини олган сайловчиларнинг 99,75 проценти овоз бериш учун кўрсатилган номзодлар учун ўз овозларини берди

Ўзбекистон ССР бўйича яширин овоз бериш йўли билан жами 192 халқ судьяси сайланди. Бу судьялар орасида хотин-қизлар 39 киши ёки 20,3 процент, 178 киши олий юридик маълумотлидир. Сайланган судьяларнинг кўпчилиги суд органларида ишлаш соҳасида катта тажрибага эга.

Олий Совет Президиуми шу мажлиснинг ўзида район ва шаҳар советлари ижроия комитетлари ҳузурида ишлаб турган маъмурий комиссияларнинг иши тўғрисида Фарғона область ижроия комитетининг ахборотини ҳам муҳокама қилди. Ана шу комиссияларнинг фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган бир қанча тадбирлар белгиланди. (ЎзТАГ).

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАШИНАЛАР

«Узбексельмаш» заводининг коллективи 21 декабрда йиллик топшириқдан ташқари маҳсулот ишлаб чиқара бошлади.

— Бу муваффақиятга, — деди завод директори Н. Мирзараҳимов, — ишлаб чиқаришни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш ва ички резервлардан фойдаланиш туфайли эришилди. Етти йилликнинг сўнгги йилида бизда режа симини парчинлаш учун мўлжалланган уч автомат линия ишлаб чиқаришга жорий қилинди, кўрак чувийдиган машиналарнинг кардан валлари уришини автоматик контроль қилиб туриш учун мўлжалланган установка жорий қилинди. Бу эса, маҳсулот сифатини кескин яхшилаш имконини берди. Завод янги бўяш-қуритиш линиялари, конвейерлар ва бошқа ускуналар билан ҳам таъминланди. Қаттиқ қотишмадан тайёрланган инструментни олмос билан чархлаш усулини ишлаб чиқаришга жорий қилиш юзасидан катта ишлар қилинди.

Янги техника ва илғор технологияни ўзлаштириш юзасидан жами юздан ортиқ тадбир амалга оширилди. Новаторлар ишлаб чиқаришни такомиллаштириш ишига катта ҳисса қўшдилар. Новаторларнинг киритган рационализаторлик таклифлари 140 минг сўмлик иқтисодий самара келтирди.

Корхонада партиянинг XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақа кенгайиб бормоқда. Ҳозир ишлаб чиқаришни янги беш йилликнинг биринчи йили планини бажаришга тайёрлаш юзасидан катта ишлар қилинмоқда. 1966 йилда ишлаб чиқариш ҳажми бу йилдагига нисбатан 39 процент ортади. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ ТЕАТРИ

Оқшом. Маданият саройида одамлар гавжум. Кўп ўтмай томоша зали томошабинлар билан лиқ тўлади. Парда кўтарилиб, саҳнада ёқимли куйлар янграйди, қувноқ ўйинлар жилваланади. Томошабинлар кўзи олдида катта бир ҳаёт гавдаланади. Улар спектаклдан мамнун бўлиб унинг ижрочилари ҳақида сўз юритадилар ва уларга ўз миннатдорчиликларини изҳор этадилар. Кимдир қувониб, спектаклда ўйнаган артистлар ўзимизнинг йигит ва қизларимиз бўладилар, қаранг, улар ўз ролларини қандай маҳорат билан ўйнадилар, дейди.

Бизнинг мамлакатимизда талантлар беҳисоб. Халқ орасидан етишиб чиққан ва ўз маҳоратлари билан жаҳонга донғи кетган машҳур санъаткорларнинг номларини халқимиз зўр ҳурмат билан тилга олади.

Мамлакатимизда халқ талантларининг янада камол топиб, маҳорат чўққиларини эгаллашлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилган. Маданият саройлари, клублар, томоша заллари ҳаваскор талантлар ихтиёрига бериб қўйилган.

Бизнинг областимизда ҳам ҳаваскорлик тўгаракларининг ишини янада равнақ топдириш, жонлантириш учун бир қанча амалий ишлар қилинмоқда. Шаҳарлар ва қишлоқларда ёш ижрочиларни танлаш ва уларни ҳаваскорлик тўгаракларига уюштириш чоралари кўрилмоқда. Ҳар йили областимизда ва республикамизда ўтказилаётган халқ талантларининг кўриклари қувончли натижалар беряпти. Санъат даргоҳига янги кучлар — умидли ёшлар ўзларининг оригинал овозлари, ижрочилик қобилиятлари билан дадил кириб келмоқдалар.

Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида кўпгина халқ театрлари ишлаб турибди. Ҳозирги вақтда Тошкент шаҳрида 4 та ва областда 4 та халқ театрлари томошабинларга маданий хизмат кўрсатмоқда. Халқ театрларидан ташқари, айрим колхоз ва совхозларда, саноат корхоналари ва муассасаларда халқ ашула ва рақс ансамбллари ташкил этилган. Энг яхши ансамбль ва халқ театрлари республика кўрикларида юқори баҳога сазовор бўлиб, дипломлар ва қимматли буюмлар билан тақдирланмоқдалар. Бир қанча талантли ҳаваскорлик тўгараклари Москвада, Кремль театрида ўз маҳоратларини намойиш қилиб қайтдилар.

Чирчиқ химиклари маданият саройи ва Янгийўл шаҳрида ташкил этилган халқ театрларининг репертуарларидан томошабинлар беҳиҳоя хурсанд бўлмоқдалар. Бу талантли коллективлар ўз маҳоратларини кун сайин ошириб, юксак дидли халқимизга муносиб асарларни саҳнада кўрсатиш учун ҳаракат қилмоқдалар. Уларнинг ижодий режалари ва репертуар планлари ранг-барангдир. Ёш талантлар ҳозирги замон темасига, айниқса, кўпроқ эътибор бермоқдалар.

Тошкентдаги Охунбобоев номли клуб ҳузурида ташкил этилган халқ театрининг ижодий муваффақиятлари ҳаммани қувонтиради. Ш. Умаров режиссёрлик қилаётган бу халқ театрининг қатнашчилари Октябрь районидаги корхоналарда ва муассасаларда кўп йиллардан буён ишлаб келаётган, ўқув юртларида таълим олаётган ҳаваскор талантлардир. Улар халқ театри атрофига уюшиб, ажойиб истеъдодли коллективни ташкил этганлар. Бу ҳаваскорлар коллективининг ҳар бир янги спектаклини, ҳар бир концертини томошабинлар зўр қизиқиш билан кутиб олмоқдалар. Театрнинг ижодий коллективи шаҳар корхоналарида, маҳаллаларда концертлар қўйиб бермоқда, ўз спектаклларини намойиш қилмоқда. Шунингдек, улар областимизнинг турли районларига чиқиб, қишлоқ меҳнаткашларини ҳам хушнуд этмоқдалар.

Биз Тошкент, Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарларида ишлаб турган халқ театрларининг намунали ишлари ҳақида гапириб ўтдик. Лекин областимизнинг айрим жойларида бу соҳадаги иш ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Айниқса, Бекобод ва Оҳангарон шаҳарларида аҳвол ёмон. Бу жойларда ажойиб талантлар бор. Улар ҳақида корхона раҳбарлари ва маданият бўлимларининг ходимлари фахрланиб гапирадилар. Бироқ, бу талантларни бир жойга йиғиб, уларнинг ижрочилик маҳоратларини ошириш учун конкрет ғамхўрлик кўрсатилмаётир. Бекободдаги металлургия заводида, Оҳангарон ҳамда Олмалиқ кончиларининг маданият саройларида халқ театрларини ташкил этиш ва уларнинг ишини юргизиб юбориш учун ҳамма имкониятлар мавжуд.

Ҳозирги вақтда ишлаб турган халқ театрларининг ҳамма репертуарларини ҳам юксак савияда деб бўлмайди. Халқ театрларининг бадиий раҳбарлари ҳар бир ҳаваскорнинг ижрочилик қобилиятини пухта ўрганиб, унинг ҳар томонлама камол топиши учун кучи ва билимини аямаслиги керак. Яхши мураббий бор жойда ҳар қандай талант кенг қанот ёзади.

Халқ театрлари, ашула ва рақс ансамбллари ташкил этилган жойларнинг раҳбарлари, тегишли ташкилотлар, маданият бўлимлари ёш ҳаваскорлар коллективларини чолғу асбоблари, саҳна ускуналари, кийим-кечаклар билан таъминлаш ҳақида ғамхўрлик қилишлари керак.

Ёш талантлар ўз репертуарларининг доим бойиб боришини истайдилар. Уларнинг ижодий камол топишлари республика композиторлари ва ёзувчиларига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Ёзувчилар ва композиторлар союзлари халқ талантларини янги асарлар билан таъминлаб туришлари ва бу ишга ижодкорлар эътиборини актив жалб этишлари зарур.

Халқ театрлари ва бошқа ҳаваскорлик тўгаракларининг ижрочилик қобилиятларини яхшилашда профессионал театрларнинг ижодий коллективлари катта роль ўйнайдилар Шуни афсус билан айтиш керакки, пойтахт театрлари коллективларининг халқ театрларига кўрсатаётган ёрдами ниҳоятда қониқарсиздир.

Область халқ ижодий уйи, шунингдек, район ва шаҳар маданият бўлимлари халқ талантларининг ижрочилик маҳоратларини ошириш учун уларга жиддий эътибор беришлари талаб этилади.

Халқимиз санъатни севади. Шунинг учун партия ва ҳукуматимиз халқ талантлари ҳақида жуда катта ғамхўрлик кўрсатиб келмоқдалар. Халқ талантларининг ижодий камол топишлари учун ҳамма ерда қулай шароитларни яратиб берайлик, халқ театрлари ишини янада яхшилайлик.

Ўртоқ Л. И. Брежнев ўртоқ Ле Тхань Нгини қабул қилди

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 22 декабрда Вьетнам Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари ўртоқ Ле Тхань Нгини қабул қилди. Ўртоқ Л. И. Брежнев билан ўртоқ Ле Тхань Нги ўртасида суҳбат бўлди. Бу суҳбат қардошларча дўстлик, очиқ кўнгиллилик ва самимий вазиятда ўтди

Суҳбат вақтида Вьетнам Демократик Республикаси ташқи савдо министрининг ўринбосари ўртоқ Нгием Ба Дик ва Вьетнам Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси ўртоқ Нгуен Ван Кинь ҳозир бўлдилар.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

22 декабрда Кремлда Совет раҳбарлари Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен билан суҳбат қилдилар.

Суҳбатда Совет томонидан Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Финляндиядаги элчиси А. Е. Ковалев ҳозир бўлдилар.

Суҳбатда президент билан бирга Финляндиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Йорма Ванамо ҳам ҳозир бўлди.

Самимий, дўстона суҳбат давомида Совет-Финляндия муносабатларини янада кучайтириш ва кенгайтириш масалалари юзасидан, шунингдек халқаро сиёсат масалалари юзасидан очиқ кўнгиллилик билан фикрлашиб олинди. (ТАСС).

ФИНЛЯНДИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати Финляндия Республикаси президенти Урхо Калева Кекконен шарафига 22 декабрда катта Кремль саройида нонушта зиёфати бердилар.

ОБЛАСТИМИЗ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ КАТТА ҒАЛАБАСИ

ДАВЛАТГА 20 МИНГ ТОННАДАН ОРТИҚ ГЎШТ

КПСС XXIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдираётган областимизнинг қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари янги йил арафасида янгидан-янги зафарларга эришмоқдалар. Чорвадорларимиз яқиндагина сут сотиш йиллик планини ошириб бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти берган эдилар. Эндиликда улар давлатга гўшт сотиш йиллик планини ҳам ошириб адо этдилар. Эл дастурхонига 20 минг 92 тоннадан ортиқ гўшт етказиб берилди.

Бу муваффақиятга эришишда илғор районларнинг чорвадорлари қўшган ҳисса, айниқса, катта бўлди. Калинин районининг чорвадорлари шу кунга қадар қарийб 3900 тонна гўшт сотиб, йиллик планни 108,5 процент бажардилар ва бу соҳада пешқадамлик қилмоқдалар. Орджоникидзе, Янгийўл, Юқори Чирчиқ ва Оққўрғон районларининг чорвадорлари ҳам гўшт сотиш йиллик планини анча ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлдилар.

Областимиз чорвадорлари навбатдаги беш йилликнинг дастлабки йилида ҳам эл дастурхонига кўплаб гўшт, сут, тухум етказиб бериш мақсадида чорва қишловини намунали ўтказишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАКОРЛАРИГА ВИСТАВКА МУКОФОТЛАРИ

Ўзбекистон пахтакорлари 1965 йилни муваффақиятли тугалладилар. Улар пландан ташқари давлатга кўп миқдорда пахта сотдилар.

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси кенгашининг комитети пахтакорларнинг хизматини қайд қилди: Ўзбекистон илғорларидан 1626 кишини тасдиқлади ҳамда олтин, кумуш ва бронза медаллар билан мукофотлади. (ТАСС).

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИЯ АХБОРОТИ

Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен СССР ҳукуматининг таклифига биноан, 20 декабрдан 22 декабргача ғайри расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турди.

Визит вақтида Совет раҳбарлари билан Финляндия Республикаси президенти ўртасида бир неча марта суҳбатлар бўлиб ўтди.

Суҳбатларда Совет томонидан Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Совет Иттифоқининг Финляндиядаги элчиси А. Е. Ковалев қатнашдилар.

Финляндия томонидан суҳбатларда Финляндиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Йорма Ванамо иштирок этди.

Самимий, дўстона суҳбатлар вақтида Совет-Финляндия муносабатларини янада чуқурлаштириш ва кенгайтириш масалалари устида, шунингдек халқаро сиёсат масалалари устида, шу жумладан Европадаги аҳволга тааллуқли масалалар устида ошкора фикрлашиб олинди.

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконенни ўзи учун қулай фурсатда расмий визит билан Совет Иттифоқига ташриф этишга таклиф қилдилар. Президент Кекконен бу таклифни миннатдорчилик билан қабул қилди. Визит вақти кейинчалик келишиб олинади.

Финляндия Республикасининг президенти СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний билан СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигинни Финляндияга ташриф этишга таклиф қилди. Бу таклифлар миннатдорчилик билан қабул қилинди. Визитларнинг вақти кейинчалик келишиб олинади.

Томонлар Совет-Финляндия сиёсий, иқтисодий ва маданий муносабатларини бундан буён ҳам ҳар тарафлама ривожлантиришга тайёр эканликларини ва шундай қилишга маҳкам бел боғлаганликларини билдирдилар.

Иқтисодий муносабатларни янада ривожлантириш масалалари устида фикрлашув вақтида томонлар Финляндияга нефть маҳсулотларини, чунончи дизель ёқилғиси билан мазутни қўшимча сотиш ҳақида аҳдлашиб олдилар. Совет Иттифоқи Финляндиядан қўшимча миқдорда тухум, пишлоқ, пойафзал ва трикотаж буюмлар харид қилади.

Совет-Вьетнам ҳужжатлари имзоланди

СССР ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматлари ўртасида Вьетнам Демократик Республикасига қўшимча техника ёрдами кўрсатиш тўғрисида, СССР ҳукуматининг 1966 йилда Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматига қўшимча равишда бепул иқтисодий ёрдам бериш ҳақида ва 1965 йилдаги клиринг ҳисоби сальдосини қоплаш учун СССР ҳукуматининг Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматига кредит бериш тўғрисида тузилган битимлар 21 декабрда Кремлда имзоланди.

СССР билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасида 1966 йилда товар етказиб бериш тўғрисидаги битим, 1965 йилдаги нархларни Совет-Вьетнам савдосида 1966 йилда сақлаб қолиш тўғрисида, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматига илгари берилган кредитлар юзасидан тўлов муддатларини 1966 йилда кечиктириш тўғрисида айирбошланган хатлар ҳам имзоланди. (ТАСС).

ОЛТИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Олтинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси бугун эрталаб соат 10 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида очилади.

Депутатлар эрталаб соат 9 дан бошлаб Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси бугун эрталаб соат 9 дан 30 минут ўтганда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида очилади.

ЭНЕРГЕТИКАМИЗ 1966 ЙИЛДА

Совет Иттифоқи электр станцияларининг қуввати келаси йил ўн миллион киловаттдан зиёдроқ кўпайтирилади. Мана шу муҳим тармоқнинг иши қандай ташкил этилишини, уни ривожлантиришнинг асосий йўли қандайлигини айтиб беришни ТАСС мухбири СССР Энергетика ва электрлаштириш министрининг биринчи ўринбосари Я. И. Финогеновдан илтимос қилди.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида олинадиган капитал маблағларнинг тўртдан уч қисмини энергетиклар ишга туширилиши лозим бўлган объектларга сарфлайдилар, деди ўртоқ Финогенов. Аввало, ёқилғи билан ишлайдиган ҳозирги мавжуд электр станциялар кенгайтирилади. Мамлакатнинг энергетика қуввати асосан мана шу йўл билан кўпайтирилади. Конаково (Калинин области; Черепет (Тула области; Троицк (Челябинск области) давлат район электр станцияларининг ҳар қайсисида ҳар бири уч юз минг киловатт қувватли биттадан блок, Новочеркасск (Ростов области) ва Кривой Рог (Украина) давлат район электр станцияларининг ҳар қайсисида эса иккитадан мана шундай блок ишга туширилади. Ёқилғи билан ишлайдиган ва жаҳондаги энг катта электр станцияларнинг бири бўлган Приднепровск давлат район электр станциясида ҳам 300 минг киловаттли агрегат монтаж қилиниб, ишга туширилади. Шундан сўнг бу электр станциянинг қуввати лойиҳада белгиланган даражага — 2.400 минг киловаттга етади. Энергетика хўжалигимизнинг негизи бундан буён мана шундай станциялар бўлиб қолади.

Ёқилғи билан ишлайдиган энергетикани ривожлантиришда асосий йўл катта блокларни ишга солишдан иборат бўлади. Шундай йўл билан янги йилда ишга туширилиши планлаштирилган қувватларнинг 60 процентдан кўпроғи ҳосил қилинади. Заинск (Татаристон), Белов (Кемерово области), Старобешево (Донецк), Бурштин (Иван Франко области) ва Молдавия давлат район электр станцияларининг ҳар қайсисида икки юз минг киловаттли агрегатлар ўрнатилади. Бир қанча электр станцияларда юз эллик ва юз минг киловаттли янги агрегатлар саноатга ток бера бошлайди.

Қуввати ҳозир фақат икки юз минг киловатт чамаси бўлган Кашира давлат район электр станцияси тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Бу электр станция Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида Москвани электр билан таъминлашда катта роль ўйнади. Лекин кейин бошқа станциялар қурилди ва электр энергиянинг асосий қисмини мана шу янги станциялар берадиган бўлиб қолди. Бу «адолатсизлик» тез орада тўғриланади. Кашира электр станциясини кенгайтириб, унинг қувватини яна бир миллион киловатт оширишга қарор қилинди. Натижада бу станция замонавий электр станциялар қаторига ўтиб олади. 1966 йилда бу станцияда уч юз минг киловаттли блок ишга туширилади.

Уч юз минг киловаттли дастлабки блоклар бир маромда ишламаган эди. Ҳозир шу блоклар ўзлаштирилиб бўлдими?

Дарҳақиқат, бундай блокларни дарров ишлаб кетадиган қилиш қийин. Бунинг сабаби шуки, бундай блокларнинг дастлабки нусхалари ўз вақтида етарли равишда такомиллаштирилмаган эди. Агрегатларни ясаш сифати унчалик юксак бўлмаганлиги, уларни монтаж қилишдаги нуқсонлар ҳам баъзан ишга таъсир қилади. Шу билан бирга шуни назарда тутиш керакки, уч юз минг киловаттли блок буғ босими ва температураси юксак даражадаги шароитда ишлайдиган машиналар ва конструкцияларнинг жуда мураккаб комплексидир. Бундай комплексларда пайванд қилинган жойларнинг ўзигина минг-минглаб ҳисобланади.

Энергетиклар бу энг янги ускунани кунт билан ўзлаштирмоқдалар. Бундай ускуналардан фойдаланишнинг истиқболи катта, чунки бу ускуналар ишлаб чиқарилаётган ҳар бир киловатт-соатга сарф бўладиган ёқилғини анча камайтиришга, шунингдек қувватларни кўпайтиришни жадаллаштиришга имкон беради.

Келаси йил янги электр станциялар ишга тушириладими?

Ишга туширилади. Масалан, Мосэнергонинг 23 ТЭЦида, Нижнекамск, Рлаздан (Арманистон) теплоэлектр централларида янги агрегатлар ишга тушади. Карелиядаги Путкин ва Палакорг гидростанцияларида ҳам турбиналар ишлай бошлайди.

Энергетика иншоотлари қаерда энг кўп қурилаётир?

Бутун мамлакатимизда ўн миллион киловаттдан кўпроқ янги қувватлар ишга туширилади. Шундан олти миллион киловатти РСФСР территориясига, бунинг ҳам тўрт ярим миллион киловаттдан кўпроғи Марказ ва Уралга тўғри келади. Украинада энергетика қуввати келаси йил 1,7 миллион киловатт кўпайтирилади.

Кострома, Эркли (Оренбург области), Рефа (Свердловск области), Карман (Бошқирдистон) давлат район электр станциялари сингари йирик электр станциялар қуришни жадаллаштиришга қарор қилинди.

Электр магистралларини қурувчилар келаси йил қандай ишларни бажарадилар?

35—500 минг вольт кучланишли электр линияларининг узунлиги ўттиз минг километр кўпайтирилади. Янги қуриладиган электр линияларнинг ярмидан кўпи қишлоқ хўжалигини электрлаштиришга хизмат қилади. Бундан ташқари, қишлоқларга 270 минг километр тақсимловчи электр линиялари — 0,4—20 минг вольт кучланишли линиялар тортилади.

Бу эса колхоз ва совхозларнинг электр энергиядан фойдаланишини 18 процент кўпайтиришни таъминлайди.

750 минг вольт кучланишли Конаково ГРЭСи — Москва электр линиясини қуриш энг муҳим ишлардан бири эканлигини айтиб ўтиш керак. Шу қадар катта кучланишли электр линияси биринчи марта қурилмоқда ва бу ишнинг ўзига хос мураккаб проблемалари бор. Бу линия тажриба тариқасида қурилмоқда. Олимлар ва инженерлар мана шундай катта масофадаги магистрал линияларни қуришга киришмоқ учун мана шу янги линияда тадқиқот ишларини олиб борадилар.

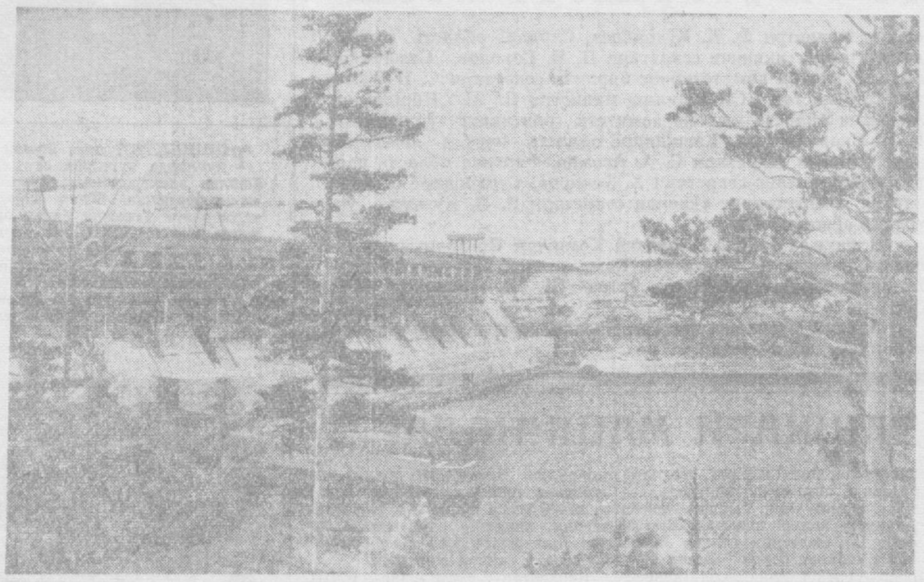

Суратда: Братск ГЭСи панорамаси.

(ТАСС фотохроникаси).

ОЙЛИК ВА ЯКУН

Пойтахтимизда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг маъмурий биноси қад кўтарди. Унга яқин жойда ойнавандли марказий универсал магазини бунёдга келди. Хиёл нарида Ўрта Осиё тўнғичи — Санъат саройи. Уч эгизак шаҳримизга файз таратиб турибди. Улар Тошкент яноғига ҳол бўлиб тушган. Кўркига кўрк, ҳуснига чирой қўшган. Ўтган йили Иттифоқ бўйича қурилган барча бинолар конкурсида шу уч объект ўзининг гўзаллиги ва замонавийлиги билан барчани қойил қолдирди. Конкурсда улар биринчи даражали диплом билан тақдирланди. Ғолиблар — 159-қурилиш тресги 8-бошқармаси ва 4-қурилиш тресги 4-бошқармаси бинокорларининг номи республика қурилиш министрлиги қарори билан мармар тахтага ўйиб ёзилди.

Бинокорлар иши бу йил ҳам салмоқли. Ўтган тўққиз ой давомида 206 та объект фойдаланишга топширилди. Шуларнинг 152 таси давлат комиссияси томонидан яхши ва аъло баҳолар билан қабул қилиб олинди.

Тез ва соз қуришда 153-қурилиш тресги бинокорлари олдинда. Трест коллективи қўли билан Чилонзорда қад кўтарган иморатларнинг барчаси юқори баҳо олаяпти. 12-«Г» секторида қурилган 964 ўринли мактаб, Муқимий кўчасида ястанган 2-турар-жой, ётоқхона, Қурилиш кўчасидаги 8-турар-жой бинолари ва бошқалар шулар жумласидандир. Шу объектларни қўлдан чиқарган Б. Токунов, В. Зинранц ўртоқлар бошлиқ бригадалар ва бошқа илғор коллективлар ажойиб ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишди.

«Таштекстильмаш» заводи машинасозлари эса 3-қурилиш тресги 3-бошқармаси бинокорларидан хурсанд. Қурувчилар корхонанинг 9-корпусини ғоят қисқа муддат ичида фойдаланишга топширишди. Қўшимча харжлар бўлмади. Қурилиш таннархи анча арзонлашди. Луначарск кўчасида бўй чўзган 122 квартирали шинам турар-жой биносини айтмайсизми. 4-қурилиш тресги 21-бошқармаси бинокорлари бу объектни аъло баҳо билан топширдилар.

Қурилишлар кўлами кенг. Массивлар, посёлкалар бағри кенгаймоқда. Шаҳримиз ичида шаҳарчалар пайдо бўлмоқда. Ҳаммаёқда яратувчилик ҳисси жўш уради. Бир сўз билан айтганда қурилишда суръат зўр. Бинокорлар ҳозир суръат билан сифатни бир маромда олиб боришга интилмоқдалар. Кўп ҳолларда бунга эришмоқдалар ҳам. Лекин қурилиш сифатини оширишда ҳали кўпгина камчиликлар бор экан. Республика «Госстрой»и ташаббуси билан ноябрь ойида ўтказилган кўрик ютуқлар соясида ётган нуқсонларни ҳам кўрсатиб берди.

3-қурилиш тресги 3-бошқармаси бинокорлари Эркин посёлкасида резина техника буюмлари заводи учун хомашё омбори қуриб беришди. Лекин олинган пойдевор, монтаж қилинган колонна ва плиталарга бир назар ташланг-а. Лойиҳага мутлақо тўғри келмайди. Бошқарма бош инженери Грубий ва старший прораб Зиновьев ўртоқлар иш устидан пухта контроллик ўрнатмаганликлари натижасида ҳаммаси авария ҳолда: балкалар колоннага яхши ёпишмаган. Плиталар учма-уч илиниб турибди.

Ёки «Ташсельмаш» заводи қуюв цехи учун солинган омборхонага бир назар ташланг. 4-қурилиш тресги 6-бошқармаси бинокорлари бу ерда бетон қуйиш технологиясини қўпол равишда бузишган. Лойиҳада кўрсатилган маркадаги бетон пойдеворларга ётқизилмаган. Брак аниқлангач, яна қайтадан бетон қуйиш ишлари бошланиб кетди. Қўшимча маблағ, қўшимча ишчи кучи сарфланди.

Ҳамма иллат шундаки, «Главташкентстрой» бўйича марказлаштирилган ягона геодезик хизмат шу кунгача ташкил этилмаган. Улар тўғрисида низом ҳам йўқ. Қурилиш бошқармаларида ўлчов ленталари, асбоблари етишмайди.

Тошкент қурилиш ташкилотлари кўрикдан катта сабоқ олдилар. Лекин кўрик бир кампания эмас. Сифат учун ҳар кун, ҳар соат кураш олиб бориш керак. Шу кунларда областимиз шаҳарларида қурилиш сифати ойлиги кетаяпти. Бинокорлар ўзаро тажриба алмашишмоқда. Йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўрмоқдалар.

УЛУҒ ДОҲИЙ ҲАҚИДА КИТОБ

Буюк ва камтар инсон В. И. Ленин тўғрисидаги хотираларни китобхонлар доим севиб ўқишади. Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти М. И. Ульянованинг «Ленин ҳақида» деган китобини нашрдан чиқарди. Мазкур китобга М. И. Ульянованинг КПСС Марказий Комитети марксизм-ленинизм институтининг Марказий партия архивида сақланган хотиралари киритилган.

Тўпламнинг бош қисмида доҳийнинг ҳаёти ва фаолиятидаги турли воқеаларни акс эттирувчи хотираларни ўқийсиз. Бу хотираларда Владимир Ильичнинг ёшлик чоғлари ва гимназияда ўқиган йиллари, Қозон, Кукушкино, Самара ва Алакаевкада яшаган даври жуда батафсил ёритилган. Мария Ильинична ўз хотираларида В. И. Ленин оиласидаги вазият ва унинг революцион қарашлари шаклланган шароит ёрқин тасвирланади, унинг келгусидаги кураш ҳамда ғалабаларга бой йўлини белгилаб берган воқеалар ҳақида ҳикоя қилинади.

Бу хотиралар катта тарбиявий аҳамиятга эга, бинобарин В. И. Ленин таржимаи ҳолини ўрганишда кенг китобхонлар оммасига катта ёрдам беради.

Х. САИДАЛИЕВ.

КОМБИНАТНИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ

Ўрта Осиёда энг йирик янги Тошкент кўн комбинатининг биринчи қаттиқ чармлар заводида агрегатларни ишга тушириш-созлаш ишлари бошланди.

Бешёғочдаги эски чарм заводи ўрнида бутунлай янги завод қад кўтарди. Ёруғ, кенг цехларда кундузги ёруғлик берувчи лампалар, зарур микроиқлимни таъминлаб турувчи кондицион ускуналар қўйилган. Совет Иттифоқи, Чехословакия, Германия Демократик Республикасидаги корхоналарнинг кўпчилиги заводни энг замонавий ускуналар билан жиҳозлашга ёрдам берди. Бу ердаги тозалик янги комбинатни аввалги чарм заводидан ажратиб турувчи асосий хусусиятларидан биридир.

Заводнинг ўн минг квадрат метр ишлаб чиқариш майдонидан Ўзбекистон саноатининг ана шу тармоғидаги барча заводлар ҳозирги вақтда бераётганидан бир ярим баравар кўп маҳсулот олинмоқда. Пойафзал фабрикаларини хомашё билан эмас, балки яримфабрикатлар билан таъминлаш учун қаттиқ чармларни кириш цехи қурилади. Бу цех йилига 12 миллион жуфт пойафзал тайёрлаш имконини беради. Чиқиндилардан фойдаланиш линиялари — елим қайнатиш, жун ювиш цехлари ишлай бошлайди.

Қаттиқ чармлар заводи биноси ёнида яна бир корпус — сунъий чарм заводи қад кўтарди. Комбинатнинг тўртинчи навбати қурилиши — хом ашё заводи барпо этилади. Бу ерда чармларга дастлабки ишлов берилади.

Ҳозирдаёқ комбинат территориясида электроподстанция, қозон цехи, омборлар ва бошқа иншоотлар ишлай бошлади.

Комбинатнинг барча бинолари 27 гектар майдондаги жуда катта боғ ичида қолиб кетади. Бу ерга беш минг туп дарахт кўчати ва шунча миқдорда атиргул кўчатлари ўтқазилди.

Эски чарм комбинатининг ишчилари, инженерлари, хизматчилари янги корхона коллективининг асосини ташкил этади. Уларнинг кўпчилиги мамлакатнинг илғор корхоналарида тажриба орттириб келгач, асосий технология ускунасини созлаш ишларини бошлаб юбордилар. Шунингдек, Москва, Ленинград, Киевдан мутахассислар таклиф этилган, улар комбинатни белгиланган қувватга етказишни тезлаштиришда ёрдам кўрсатадилар.

— Биз лар корхонани ишга тушириш муддати бирмунча кечиктирилаётганлигидан ташвишланмоқдамиз, — деди ЎзТАГ мухбирига комбинат директори П. А. Кучми. — Бизнинг вазифамиз 3-қурилиш трестининг 16-қурилиш бошқармаси коллективи билан биргаликда янги беш йилликнинг биринчи йилига муваффақиятли кириб бориш, аҳолига товарлар ишлаб чиқараётган корхоналар олдида қарздор бўлиб қолишга йўл қўймаслик учун барча ишларни тезроқ туғаллашдан иборатдир.

ЯНВАРЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

ОҲАНГАРОН. (ЎзТАГ). «Ўзбекуголь» комбинатининг кончилари йиллик план ҳисобига сўнгги эшелонларни жўнатдилар. Шахтёрлар КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, йил охиригача пландан ташқари камида 180 эшелон кўмир жўнатиш мажбуриятини олдилар. Бундан 70 эшелони йирик навли кўмирдир.

Оҳангарон кўмир разрезининг коллективи съезд олди вахтасида олдинда бормоқда.

Кончилар етти йилликнинг якунловчи йилида ўз мажбуриятини икки баравар ошириб бажаришга ва Ватанга топширикқа қўшимча суратда 130 минг тонна ёқилғи беришга қарор қилдилар.

ПРОПАГАНДИСТЛАР СЕМИНАРИ

Тошкент область партия комитети ва шаҳар партия комитети ҳузуридаги Сиёсий маориф уйи марксизм-ленинизм асослари мактабларининг пропагандистлари билан сиёсий иқтисод курси бўйича область семинари ўтказди. Семинар Олмалиқ шаҳрида бўлиб ўтди.

Семинарда пропагандистлар қатор лекциялар тингладилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лектори, иқтисод фанлари кандидати Г. Н. Скопцов тингловчиларга КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорлари тўғрисида сўзлаб берди.

Шунингдек, семинарда Тошкент темирйўл транспорти инженерлари институти сиёсий иқтисод кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари кандидати Н. Е. Омелин «Товар ишлаб чиқариши. Товар ва пул» деган темада, Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари, тарих фанлари кандидати Д. М. Сизранцев «В. И. Ленин пропагандист сифатида. Ленинча пропаганда санъати» деган темада лекция ўқидилар.

Тингловчилар иқтисод фанлари кандидатлари А. Мамедов, А. Богданов, Т. Пак ва бошқа ўртоқларнинг лекцияларини ҳам диққат билан эшитишди.

Семинар қатнашчилари мис бойитиш фабрикасида, «Қалмоққир» конида бўлдилар. Олмалиқ шаҳрининг тарихи билан ҳам танишдилар.

Д. УСМОНОВ.

МАҲАЛЛАДА АТЕИСТИК КЕЧА

Яқинда Октябрь районидаги 11-саккиз йиллик мактаб биноси шу атрофдаги маҳаллалар меҳнаткашлари билан гавжум бўлди. Бу ерда атеистик темада савол-жавоб кечаси ўтказилди. Кечани республика атеизм уйи, маҳалла комитети да мактаб ҳузуридаги ота-оналар университети ҳамкорликда ташкил этишди.

Йиғилганлар врач, рентгенолог ўртоқ Аҳмедовнинг медицина ҳақидаги ҳамда дуохонлик, табибчиликнинг зарари тўғрисидаги суҳбатини эътибор билан тинглашди. У илғор совет медицинасининг кучини кўрсатувчи ва жоҳил домла, сохта табибларни фош этувчи мисолларни келтириб, тингловчилар диққатини ўзига тортди.

Шундан сўнг республика илмий атеизм уйининг старший илмий ходими Т. Абдуллаев ўз суҳбатини бошлайди. Унинг суҳбати одатдагидан бошқачароқ бўлди: залда чироқ ўчади. Экранда турли расмлар пайдо бўлади. Суҳбат давомида гапнинг мазмунига қараб экрандаги тасвирлар ўзгариб туради. Илмий ходимнинг «Олам ҳақида фан ва дин» деган темадаги бу суҳбати кеча қатнашчиларидан яхши таассурот қолдирди.

Кеча охирида тингловчилар ана шундай қизиқарли ва самарали суҳбатларни тез-тез ташкил этиб туришни таклиф этишди.

Ғ. УМАРОВ,
республика илмий атеизм уйининг старший илмий ходими.

УЧҚУНЛАРДАН АЛАНГА

(ЛЕНИНЧИ «ИСКРА» ГАЗЕТАСИНИНГ 65 ЙИЛЛИГИГА)

● ● ●

1900 йил 24 декабрда Германиянинг Лейпциг шаҳридаги Руссенштрассе кўчасига жойлашган кичик бир босмахонада «Искра» газетасининг биринчи сони босилиб чиқди. Декабрист шоирларнинг А. С. Пушкинга ёзган жавоб шеъридан олинган бир мисра — «Учқунлардан ёнар аланга» мисраси газета сарлавҳасининг ўнг тарафига эпиграф қилиб берилганди. Бу шеърий сатрнинг Россия революционерлари газетасига эпиграф қилиб берилиши бежиз эмасди. Эпиграф газета номи («Учқун») га мос ва монанд бўлишидан қатъий назар, унинг замирига катта сиёсий маъно жо этилганди. Қолаверса, бу сўзлар Улуғ Лениннинг Россия меҳнаткашлари кучқудратига, уларнинг ғолибона кураши ва порлоқ истиқболига бўлган комил ишончини ифода этувчи буюк башорат эди.

Доҳий башорати тез орада реал ҳақиқатга айланди. Газетанинг дастлабки номерлариёқ чор жандармаси қўйган тўсиқ ва ғовларни моҳирона четлаб ўтиб, бамисоли революция қалдирғочларидек Россиянинг турли чеккаларига парвоз қилди ва ҳар бир қўнган ерига революция учқунларини сочаверди. «Искра» чиқабошлагандан сўнг беш йил ўтар-ўтмас, газета сочган учқунлардан шундай революцион аланга пайдо бўлдики, у чор самодержавиясининг асосасосларини ларзага келтирди. 17 йилдан кейин эса, оддий аланга эмас улкан ёнғин кўтарилди. Улуғ Октябрдаги бу ёнғин Романовлар тожи-тахтини кул қилиб, кўкка совурди, ер шарининг олтидан бир қисмида эрк қуёшини балқитди, юз йиллардан бери зулм-истибдод исканжасида эзилиб келаётган жаҳон мазлумларига нажот йўлини кўрсатди.

Улуғ ёнғин алангаси йиллар ўтиши билан тобора юксакликка ўрлайверди, ҳуррият, ҳақ-ҳуқуқ ва мустақиллик иштиёқи билан курашга бел боғлаганларнинг йўлини мунаввар этди. Бугунги кунда жаҳон халқларининг учдан бир қисмидан кўпроғи жойлашган территорияда социалистик система қарор топган экан, марксизм-ленинизм ғояларининг бу улкан ғалабасида ленинча «Искра» ёққан алангани нг тафти-ҳарорати бор.

* * *

1900 йил декабридан 1903 йил октябригача чиқиб турган «Искра» Ватанимиз халқларининг озодлик учун кураши солномасига, коммунистик партиянинг қаҳрамонона ва шонли тарихига ленинча «Искра» номи билан кирган. «Искра» газетаси чиндан ҳам Ленин генийсининг, улуғ доҳий ақл-заковатининг, Владимир Ильич олиб борган тарғиботчилик, ташвиқотчилик ва ташкилотчилик ишларининг ажойиб самараси эди.

В. И. Ленин Сибирь сургунида эканидаёқ, мазкур газетани барпо қилиш ишига қизғин киришиб кетди. Шу ғоя, шу фикр иштиёқи билан неча-неча тунларни бедор ўтказди. Владимир Ильич Россия пролетариатини майда-чуйда иқтисодий чиқишлар, заиф забастовкалар ва тартибсиз намойишлар гирдобидан катта сиёсий кураш майдонига олиб чиқа оладиган ва ғолибона жангларга бошлаб бора оладиган ягона, мустаҳкам марксистик партия ҳақида бош қотирар экан, муддаодаги партияни ташкил қилиш ишини умумрус сиёсий газетасини барпо этишдан бошламоқ керак деган қатъий қарорга келди. Бу қарорни амалга ошириш жуда қийин бўлди. Аммо Ленин қийинчиликлардан чўчимади, қаршисида пайдо бўлган хилма-хил тўсиқлар олдида иккиланмади, муваффақиятсизликларга дуч келганида сира тушкунликка тушмади. Ниҳоят, олти кишидан иборат редколлегия раҳбарлигида газета чиқабошлади.

Расман редакцион олтиликнинг ҳар бир аъзоси тенг ҳуқуққа эга бўлса-да, аслида редакция ишининг бутун оғирлиги Владимир Ильич зиммасига тушар эди. В. И. Ленин газетанинг умумий йўналишини белгилар, ҳар бир номернинг планини тузар, авторлар топар ва уларга материаллар буюрар, мақола ва корреспонденцияларни таҳрир қилар, мухбирлар билан мунтазам суратда ёзишиб турар, газетанинг ўз вақтида ўқувчиларга етказилиб туриши ҳақида қайғурар, бунинг устига партия қурилиши, революцион ҳаракат ва унинг вазифалари ҳақида тез-тез мақолалар ёзиб турар эди. Дарҳақиқат, Владимир Ильич «Искра»нинг принципиал ва талабчан редакторигина эмас, етакчи публицисти ҳам эди. «Искра»нинг дастлабки 51 сонида В. И. Лениннинг 50 дан ортиқ мақолалари босилиб чиққанлиги фикримизнинг гувоҳи бўлаолади. Булар орасида улуғ доҳийнинг «Ҳаракатимизнинг муҳим вазифалари», «Нимадан бошламоқ керак?», «Ишчи партияси ва деҳқонлар», «Экономизм ҳимоячилари билан суҳбат», «Сиёсий агитация ва синфий нуқтаи назар», «Революцион авантюризм», «Бизнинг программамизда миллий масала» каби программ мақолалари бор. «Искра» саҳифаларида босилиб чиққан мазкур мақолаларда В. И. Ленин революцион марксистик партиянинг ғоявий асосларини ташкил этувчи муҳим масалаларни ишлаб чиқди, оппортунизмнинг ижтимоий илдизларини очиб ташлади, социалистик онглилик ва революцион назариянинг ишчилар ҳаракатидаги аҳамиятини юксакликка кўтарди, партиянинг ишчилар синфининг раҳбар ва етакчи кучи сифатидаги ролини асослади.

«Искра» янги типдаги партиянинг программа лойиҳасини ишлаб чиқишда ва партияни барпо этишнинг ленинча планини амалга оширишда ғоят муҳим роль ўйнади. У ўзининг «Партиядан», «Ижтимоий ҳаётимиздан», «Чет эл ахбороти» каби доимий бўлимларини бутунлай мана шу ишга сафарбар этди. Редакция бу соҳадаги ҳар бир муваффақиятни қувонч билан хабар қилди, революцион партия барпо этиш ишининг муҳолифларига қадамба-қадам қақшатғич зарба бериб борди. Бундай партия барпо этишнинг ашаддий душманлари бўлган «экономистлар»га «Искра» шундай зарбалар бердики, Лениннинг образли ибораси билан айтганда, РСДРП нинг II съездига келиб, «экономистлар»дан хунук бир хотира қолганди, холос.

«Искра» қисқа муддат ичида партия ва халқ ишига фидокорона содиқ бўлган профессионал революционерларнинг каттакон плеядасини тарбиялаб етиштирди. Таъқиб ва қувғинлар кўз кўриб қулоқ эшитмаган даражада авж олган ўша мудҳиш замонда И. В. Бабушкин, Е. Д. Стасова, Н. Э. Бауман, Р. С. Землячка, М. И. Калинин, Я. М. Свердлов, П. Н. Лепешинский, Г. М. Кржижановский, В. Э. Кецховели, С. Г. Шаумян ва яна ўнлаб «искра»чиларнинг жасорати, жонбозлиги, фидойилиги туфайли «Искра» редакцияси билан Россиянинг қарийб ҳамма чеккалари мунтазам алоқа қилиб турдилар. Шуларнинг довюраклиги ва эпчиллиги туфайли Кишинев, Боку, Умань шаҳарларида, чор жандармаси жойлашган бинонинг ёнгинасида, «Искра»ни қайта босадиган, ундаги айрим мақолаларни кўпайтириб, тарқатадиган яширин босмахоналар ойлаб, йиллаб ишлаб турди. Шундай жасур «искра»чилар туфайли чоризмнинг чекка, қолоқ ўлкаси, сургунгоҳи бўлган собиқ Туркистон билан «Искра» редакцияси ўртасида ҳам алоқа бўлиб турган. «Искра»нинг 15, 21, 28, 33, 35, 40-сонларида бу ўлка ҳаётининг турли соҳаларига, кўпроқ ишчилар турмуши ва курашига оид хат-хабар, корреспонденция ва мақолаларнинг берилиши шоён диққатга сазовор.

«Искра»нинг куч манбаи унинг марксизм ғояларига, содиқлигида, изчил революцион марксизмнинг умумрус минбарига айлана олганлигида, ўз озодлиги учун курашга отланган Россия ишчилари ва деҳқонлари билан мустаҳкам алоқа ўрната олганлигида эди. «Искра» меҳнаткаш оммага яқин ва тушунарли эди. Шунинг учун редакцияга мактуб йўллаган ишчилардан бири: «Искра»ни бошданоёқ зўр қизиқиш билан ўқиб чиқаяпмиз, аммо «Ижтимоий ҳаётимиздан» бўлимида бериладиган мақолаларни ўқиётган чоғимизда вужудимизни чулғаб оладиган қувонч ҳисларини таърифлашга ожизмиз», — деб ёзган эди. Бошқа бир ишчи қадрдон «Искра» қўлдан қўлга тегмаслигини, якшанба куни уни ўн бир киши бўлиб ўқишганини, айниқса «Нимадан бошламоқ керак», мақоласи кўпчиликка манзур бўлганини қувона-қувона хабар қилган эди.

Ленинчи «Искра» газетасининг изчил партиявийлик, юксак ғоявийлик, революцион жанговарлик ва чуқур халқчиллик бобида орттирган бой тажрибаси Россиядаги большевистик матбуот учунгина эмас, жаҳон коммунистик матбуоти учун ҳам шонли традицияга, етакчи принципларга айланиб қолди. Бу традициялар Октябрь революциясига қадар нашр этилган «Вперед», «Пролетарий», «Новая жизнь», «Звезда», «Правда» газеталари фаолиятида яна ҳам бойиди, Октябрь ғалабасидан сўнг социалистик ва коммунистик жамият барпо этиш учун турли жабҳаларда кураш олиб борган партия ва совет матбуоти фаолиятида яна ҳам такомиллашди.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда партия XXIII съезди шарафига бошланган умумхалқ мусобақасининг ташаббускори ва ташкилотчиси ролини ўйнаётган совет матбуоти ҳам, бутун дунёда тинчлик, демократия ва социализм учун курашаётган коммунистик ва ишчи партияларининг матбуот органлари ҳам ўз фаолиятларида чинакам оммавий, коммунистик матбуотнинг қалдирғочи ва забардаст байроқдори бўлган ленинчи «Искра»нинг ҳамиша навқирон традицияларидан озиқ олмоқдалар ва уни янги шароитда ривожлантирмоқдалар.

В. АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номидаги ТошДУ журналистика кафедрасининг старший ўқитувчиси.

Давримиз қаҳрамонлари

ДЕҲҚОН—ОЛИМ

БОЛГАРИЯЛИК машҳур олим Радислав Иванович Радев Тошкентга келганида ўзининг ўзбекистонлик ҳамкасбларидан шундай деб илтимос қилди:

— Карим Юсуповни кўрган, билган қариялар билан мени учраштирсангизлар. Улар Юсупов ҳақида билганларини менга ҳикоя қилиб беришса жуда яхши бўларди.

— Бунга қарияларнинг ҳожати йўқ, Карим Юсупов билан шахсан учрашишингиз мумкин.

Болгариялик олим ҳайрон бўлиб қолди... Радислав Иванович Карим ака билан биринчи учрашганида уни қучоқлаб кўришди. Шу ажиб дамларда ўз ҳаяжонларини яширолмай қолди:

— Бизнинг юртимиздагилар «Карим Юсупов афсонавий қаҳрамон бўлса керак» деб ўйлашади. У аллақачон оламдан ўтган, ўзининг эвара-чевараларига «Юсупов» навли ажойиб помидорларни қандай қилиб яратиш тўғрисида васиятларнигина қолдирган, дейишади. Сиз бўлсангиз ўзимизнинг замондошларимиздан бири экансизку...

Бундай ғалати учрашувлар фақат чет эллардан келган кишилар билангина эмас, балки ватандошларимиз билан ҳам бўлиб туради.

Кунларнинг бирида Карим аканинг олдига 13 ёшлар чамасидаги бир қиз келиб шундай деди:

— Мен Намангандан келдим. Биз сабзавотчилик тўгараги тузганмиз. Шунга Карим Юсуповнинг номини қўймоқчимиз. Унинг портретини беришингизни сиздан ўтиниб сўрайман.

— Портретини эмас, фотографиясини дегин қизим, — деди Карим ака.

...Қиз ўзи билан суҳбатлашаётган одам машҳур халқ олимининг чевараси эмас, балки Карим Юсуповнинг ўзи эканлигини билгач, хайратланиб қолди.

Карим Юсупов эллик ёшдан ошди. У Ўзбекистон сабзавот, картошка ва полиз экинлари илмий-текшириш институтининг селекция бўлимида илмий ходим бўлиб ишлайди. Сабзавотчиликни ривожлантиришдаги алоҳида хизматлари учун республикамизнинг қирқ йиллик юбилейида «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотланди.

— Сиз энг оммабоп ўзбек сабзавоткорисиз, — деб ёзган эди унга прагалик селекционер Ева Трончикова.

Бу — халқ олими Карим Юсуповга берилган ҳақиқий баҳо. Мамлакатга помидорнинг йирик-йирик ҳосил берадиган, сертаъм «Юсупов» навини ҳадя этган бу олимнинг номи республикамиздан ташқари жуда узоқ-узоқларга ҳам машҳур бўлиб кетган. «Юсупов» помидорининг бир жуфтини тўграсангиз, ўртача оилани бемалол тўйдира оладиган «аччиқ-чучук» бўлади.

Карим ака оддий совет олими эканлигини, ҳатто фан кандидати ҳам эмаслигини камдан-кам одам билса керак.

ХАЛҚ оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев Карим Юсуповнинг ҳаёт йўлида чуқур из қолдирган... Ёш республикамизнинг биринчи баҳори эди. 1925 йилнинг март кунларидан бирида Ўзбекистон Марказий Ижроия Комитетининг раиси Йўлдош Охунбобоев Тошкент яқинидаги Хонобод қишлоғига меҳмон бўлиб келди. Карвонсаройга кираверишда ўн тўрт ёшлардаги бир бола унга алоҳида ҳурмат билан салом берди.

— Ассалому алайкум, Йўлдош ота!

— Ваалайкўм ассалом, баракалла! Отинг нима йигит? — сўради Йўлдош ота.

— Карим. Пионерлар отрядиданман.

— Пионер бўлсанг, қизил галстугинг қани? — деди ота кулимсираб.

Бола бироз хижолат тортиб қолди:

— Галстугим йўқ...

— Отрядларингда қанча пионер бор?

— Саккизта.

— Саккизовингизда ҳам галстук йўқми?

— Йўқ... — деди Карим эшитилар-эшитилмас. — Қаердан ҳам олардик...

Йўлдош ота шу заҳоти қўйин дафтарчасига алланималарни ёзиб қўйди-да, меҳрибонлик билан боланинг бошини силади:

— Пионерларингиз камроқ экан. Сен, Каримбой, қишлоқдаги тенгқурларингни йиққин-да, бир суҳбатлашиб кўр. Улар ҳам пионерга ўтишса жуда соз бўларди...

Орадан бир неча кун ўтгач, қишлоққа бир яшик совға келди. Яшикнинг ичида Хонободнинг илк пионерлари анчадан бери орзу қилиб юрган нарсалар — юзта қизил галстук, оқ майкалар, ҳаворанг трусиклар, барабан, горн, Лениннинг сурати солинган ва «Бўл тайёр!» деб ёзиб қўйилган алвонранг байроқ бор эди.

Бир неча ойдан кейин эса қишлоқ Советининг олдидаги майдонда пионерлар паради бўлди. Параднинг энг олдида қизил байроқни кўтариб Карим борарди. Яна қишлоққа меҳмон бўлиб келган Йўлдош ота Охунбобоевга у энди дадиллик билан шундай деди:

— Отрядимиздаги пионерлар сони саксон иккитага етди!

ОРАДАН беш йил ўтгач Йўлдош ота яна Хонобод қишлоғига меҳмон бўлиб келди. У борган куни қишлоқда колхоз тузилди. Колхозга «Инқилоб» деб ном берилди.

— Сизларнинг қишлоғингизда Карим деган бир пионер бўларди, ўша қани? — сўради ота.

— Мен шу ердаман, Йўлдош ота, — деб Карим ота томонга келабошлади. Қўл беришиб, самимий сўрашгач, гапида давом этди. — Энди мен пионер эмас, комсомол ташкилотининг секретариман.

Ота унинг елкасига қўлини ташлаб:

— Уҳ-ҳў, катта йигит бўлиб кетибсан-ку, Каримбой, — деди кулимсираб.

Бироз уёқ-буёқдан гаплашишгач, Йўлдош ота бирдан шундай деб қолди:

— Сизларнинг комсомолларингиздан зарбдор пахтачилик бригадаси тузсак яхши бўларди-да, Каримбой. Сени бригадага бошлиқ қилиб қўярдик.

Карим отанинг бу гапига бажонидил розилик билдирди...

Бригада тузилган биринчи йил ёш пахтакорлар учун осонликча ўтмади. Ерни омоч билан ҳайдашди, қатор ораларини кетмон билан чопишди. Уларда механизация ҳам бор эди. Колхозга ўшанда «Фордзон» маркали кичкинагина трактор беришганди. Карим бошлиқ комсомоллар чинакам ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишди. Кўтарган хирмонлари ҳам чакки бўлмади — гектар бошига йигирма центнердан пахта териб олишди.

Ўша йил кузда комсомол етакчиси Карим Йўлдош отанинг таклифига кўра институтнинг рабфакига кириб ўқий бошлади...

КАРИМНИНГ шундан кейинги бутун ҳаёти янгиликни изланиш билан ўтабошлади. Мана, ниҳоят кўпйиллик меҳнатининг дастлабки меваси: помидорнинг янги нави яратилди. Бу нав ҳақида справочникда қисқагина қилиб ёзиб чиқилди: «Бозор мўъжизаси» ва «Марглоб» навларининг гибриди, салатбоп, юқори ҳосилли, сертаъм, ҳар бири 800-1200 грамм келади». Бу нав тезда машҳур бўлиб кетди. Тошкент яқинидаги «Қорасув» совхозида Юсупов навли помидорни ўн гектар ерга экиб, ҳар гектаридан 500 центнердан ҳосил кўтаришди. Қўшни «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозида эса ҳосилдорлик 600 центнерга ҳам етди. Хуллас, бу нав помидор республиканинг қайси бир бурчагига экилмасин, 500 центнердан кам ҳосил бермади.

Карим Юсуповнинг гул қўли билан яратилган бу ажойиб нав ҳақидаги мақтов гаплар деҳқонларимизнинг оғзидан-оғзига ўтиб юрибди. Уй бекалари ҳам бозорга тушишса, «Юсупов помидоридан борми» деб сўрайдиган бўлиб қолишди...

КАРИМ Юсуповга жуда кўп хатлар келади. Ўтган ўн ой мобайнидагина у мингдан ортиқ хат олди.

Унга Болтиқ бўйи ва Амур бўйидан, Сочи ва Воркутидан, Киев ва Камчаткадан, қўйингчи, бепоён Ватанимизнинг ҳамма томонларидан хат ёзишади. Бу хатларнинг муаллифлари Карим акани «Ҳурмат белгиси» ордени билан табриклайдилар, унга янгидан-янги муваффақиятлар, узоқ умр, бахт-саодат тилайдилар. Кейин «Юсупов» навли помидор уруғидан пичагина бўлса ҳам юборсангиз» деб илтимос қилишади. Карим ака уларга жавоб ёзганида конвертнинг ичига албатта уруғ ҳам солиб юборади.

Ўзбек сабзавоткор олимининг довруғи чет элларга ҳам кетган. Болгариядан, Руминиядан, Чехословакиядан, Франциядан ва бошқа мамлакатлардан келган хатларнинг конвертига кўз ташласангиз, мана бундай жумлаларни ўқийсиз: «Қишлоқ хўжалиги фанлари доктори Юсуповга», «Академик Карим Юсуповга»...

Яқинда Карим акага Пармадан бир хат келди. Селекционер Дихрих Шмидт ўз касбдоши Эмило Арнштейндан ўзбек олимининг адресини билиб олибди-да, бироз уруғ юборишни илтимос қилиб, хат ёзибди...

Карим Юсупов бошқа бир иш билан ҳам шуғулланаяпти: помидор билан бақлажонни чатиштираяпти! Бундан кутаётган мақсади шуки, олинадиган ҳосил бақлажондай катта, помидордай хуштаъм бўлсин. Ҳозирча бу мақсадга эришилгани йўқ, лекин кўзланган марра яқинлашиб қолди.

Сиз «бу ишнинг истиқболи қандай бўлади?» деб сўрашингиз мумкин. Буни тушунтириб бериш учун келажакка саёҳат қиламиз... Ҳосил пишиб етилди. Помидорзорга комбайн чиқди. Унинг бункерига помидор ёғилади. Комбайн ёнига келиб тўхтаган автосамосвалга помидор ағдарилади. Орадан 10 минут ўтгач, ҳосил пунктга келтирилади. Маҳсус машина уни уч хил сортга ажратиб, қопларга жойлайди. Ана ундан кейин бу помидорларни жаҳоннинг истаган жойига олиб боргунингизча ҳам бузилмайди, ачиб-сасимайди ҳам...

Халқ олими Карим ака Юсупов ҳозир ана шуларни орзу қилаяпти: «Орзуга айб йўқ» дейдилар. Бу орзуга эришишда Карим акага катта муваффақиятлар тилаймиз.

Суратда: ўртоқ К. ЮСУПОВ.

И. СОБИРОВ,
Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

Қорасоч Юсупова Оржоникидзе районидаги 14-совхознинг пешқадам сут соғувчиларидан биридир. У кўплар қатори янги йилни катта зафарлар билан кутиб оляпти. Ўзига биркитилган 23 соғин сигирдан кунига 110—120 литрдан серқаймоқ сут соғиб олишга муваффақ бўлмоқда. Суратда: Қорасоч Юсупова.

М. Тўйчиев фотоси.

КЕРАК ВА НОКЕРАК ҲУЖЖАТЛАР

Кекса коммунист, шахсий пенсионер Н. Хўжаев, юрист Я. Мордухаев ўртоқлар баъзи корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари гражданлардан кўплаб нокерак ҳужжатларнинг нотариал нусхаларини талаб этаётганлиги, натижада меҳнаткашлар нотариал конторааларда узоқ вақт навбат кутиб овора бўлаётганлиги ҳақида редакциямизга хат ёзганлар. Чунончи, болаларни мактаб, интернат, ҳатто боғчаларга жойлаштириш учун уларнинг туғилиш гувоҳномасидан кўчирилган нусха нотариал контораларда тасдиқланишини талаб қилиш ва бошқа шунга ўхшаш қоғозбозликлар, ўта расмиятчилик ҳақли равишда меҳнаткашларнинг шикоятларига сабаб бўлаётганлиги ҳақида ёзишади.

Редакция Тошкент шаҳар 1-давлат нотариал конторааси старший нотариуси ўртоқ А. Белоглазовдан шу хатга жавоб беришни илтимос қилди. Қуйида ўртоқ Белоглазовнинг шу хусусдаги мулоҳазаларини баён этамиз.

* * *

Совет нотариатининг асосий вазифаси турли ҳужжатларни асл нусхасига кўра тасдиқлаш ва расмийлаштириш орқали давлат, жамоат мулкини сақлаш, совет гражданларининг шахсий ва мулкий ҳуқуқлари, давлат корхона ва муассасаларининг манфаатларини ҳимоя қилиш билан социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашдан иборат. Нотариал контораларнинг иши хилма-хил ва мураккаб. Турар-жойларни сотиш, олиш, алмашиш, мерос қилиб қолдириш, якка тартибда уй-жой қуриш учун ажратилган ерларни расмийлаштириш, қарз олиб, қарз беришдан тортиб, дунёнинг турли мамлакатларига юбориладиган ҳар хил ҳужжатлардан нусха кўчириб тасдиқлашгача нотариал контораларда ҳал қилинади.

Давлат нотариуслари барча операцияларни СССР Қонунлари, Иттифоқ ва республикалар Олий Советлари қарорлари асосида олиб боради. Нотариал конторалар ўз ишида фақат қонунга бўйсунади. Биргина Тошкент шаҳар нотариал конторалари йилига гражданлар ва турли ташкилотлар учун 200 мингдан ортиқ ҳужжатларни расмийлаштириб беради. Бундан ташқари нотариуслар доимий суратда меҳнаткашлар учун маслаҳат ва консультациялар бериб турадилар. Инвалидлар, беморлар хизматини бевосита турар-жойларга бориб ҳам бажариб берадилар.

Нотариал контораларда баъзан кишилар соатлаб навбат кутиб қоладилар. Бунга, биринчидан, нотариал конторалар ходимларидан баъзиларининг оператив ишламаганлиги сабаб бўлса, кўп жиҳатдан бошқа ташкилот ва муассасалар раҳбарлари ҳам айблидирлар. Шундай масалалар борки, уларни нотариал контораларда расмийлаштирмасликнинг иложи йўқ. Чунончи уй-жойни бошқа киши ихтиёрига ўтказиш, сотиш, алмаштириш, мерос қолдириш ва бошқа депозит операциялар (ўлган кишиларнинг мулкини ҳимоя қилиш) ва бошқа кўпгина ишларда нотариал конторалар аралашиши зарур.

Ҳалигача уй-жой олди-сотдиси, инъом қилиш, алмаштириш каби ишларни маҳалла комиссиялари, қўни-қўшнилар ўртасида тузилган шартномалар орқали расмийлаштириш ҳоллари учраб туради. Бу қонунсиз ҳужжатлар мулкка эгалик қилиш ҳуқуқини бермайди. Натижада кишилар ўртасида келишмовчилик ва жанжаллар рўй бериб туради. Бундай аҳвол бўлмаслиги учун нотариал конторааларга мурожаат қилиш ва ҳар бир ишни қонунлаштириб олмоқ зарур.

Бироқ, кўпгина ташкилотлар борки, улар ҳеч қаерда ёзилмаган «қонунларга» шама қилиб, гражданлардан иккинчи даражали ҳужжатларнинг ҳам нотариал нусхаларини олиб келишни талаб қилади. Натижада кишилар нотариал конторалар эшигида навбат кутиб қоладилар.

Статистик маълумотларга қараганда Тошкент шаҳри нотариал контораларида йилига 180 минг ҳужжатдан нусха кўчирилар экан. Буни мавжуд 10 та нотариал конторага тақсимлаганда 18 мингдан тегади. Агар ҳар бир ҳужжатни ўқиб чиқиш, аслига солиштириш ва текшириш, дафтардан ўтказиш каби ишлар бажариладиган бўлса, қанча вақт кетиши ўз-ўзидан маълум. Нотариал контораларлаги мавжуд бир-икки хизматчи бу ишни оператив ҳал қила олмайди.

Нотариал конторалар фақат энг зарур ҳужжатлардангина олинган нусхаларни тасдиқлаш билан чегараланса, турли муассаса ва ташкилотлар раҳбарлари бўлар-бўлмасга нотариал контора тасдиғидан ўтган ҳужжатларни талаб этавермасалар меҳнаткашларнинг кўпгина вақти тежалган бўлади. Масалан, болаларни биринчи синфга қабул қилишда мактаб директорлари ўқувчиларнинг туғилиш гувоҳномаларидан олинган нусхани ўз имзолари билан тасдиқласалар ҳам бўлаверади. Шунингдек, социал-таъминот муассасалари бўлимлари пенсиялар, ёлғиз ва кўп болали оналар нафақаси учун ҳужжат расмийлаштирганда, албатта, нотариал конторалар тасдиғини талаб этишади. Ҳолбуки, бу бўлимлар ҳужжатнинг асл нусхасига кўра қабул қилса ҳам бўлар эди. Баъзи боғча мудирлари ҳам болаларни боғча ва яслиларга қабул қилишда ҳужжатларнинг нотариал тасдиқдан ўтган нусхаларини талаб этишларини қандай изоҳлаш мумкин. Айтайлик, бирор врач ишга кирмоқчи бўлса, маълумоти тўғрисидаги ҳужжатларнинг нотариал копияларини поликлиника ёки касалхонадан тортиб, шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимигача олиб бориб бериши керак. Жойлардаги кадрлар бўлимлари ҳар бир ҳужжатнинг асл нусхасига кўра кўчирилган нусхасини қабул қилсалар, меҳнаткашлар бу иш учун беҳуда вақт сарфламасдилар.

Шаҳардаги барча нотариал контораларнинг нокерак ҳужжатларни тасдиқлаш учун кетадиган вақтлари камайса, улар совет қонунчилигини янада кўпроқ пропаганда қилиш имкониятига эга бўлур эдилар.

Ҳамма нарса инсонларнинг беташвиш, тинч-осойишта ҳаёт кечириши учун хизмат қилаётган бизнинг жамиятимизда юқоридаги каби қоғозбозлик фактларига хотима бериш вақти келди. Тегишли ташкилотлар бу ҳақда ўйлаб кўришлари лозим.

А. БЕЛОГЛАЗОВ,
Тошкент шаҳар 1-давлат нотариал конторасининг старший нотариуси.

СУТ БУЛОҒИ

Молбоқар Шермат Ашуров ферманинг бир йиғилишида «Менга ҳам бир қанча сигир биркитиб беринглар, ҳам мол боқаман, ҳам сут соғаман» деб таклиф қилганида сут соғувчи хотин-қизлар унинг устидан роса кулишган эди. Орадан анча вақт ўтди.

Мана, улуғвор етти йиллигимизнинг сўнгги йили ҳам тугай деб қолди. Бу йилни кўплар қатори Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари ҳам катта зафарлар билан якунламоқдалар. Айниқса сут соғувчи йигит Шермат Ашуровнинг муваффақиятларини айтмайсизми?! У сут соғувчи хотин-қизлардан анча ўзиб кетди. Ўзига биркитилган 16 бош сигирнинг ҳар биридан ҳозиргача 2700 килограммдан сут соғиб олди. Унинг касбдошларидан Олияхон Муҳиддинова, Соҳибахон Мавлонова сингари ўртоқлар ҳар бир бош сигирдан 2500 — 2600 литрдан сут соғиб олдилар. Ҳозир уларнинг ҳаммаси ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олиб, янги 1966 йилни янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олиш мақсадида ғайратга ғайрат қўшиб ишламоқда.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ЕР ТЎЙДИРИЛМОҚДА

Ишнинг кўзини билган сабзавоткорлар шу кунлардаги қулай об-ҳаво шароитидан унумли фойдаланиб, баъзи бир экинларини экиб олишмоқда Калинин районидаги Ленин номли колхоз сабзавоткорлари ҳам ана шулар жумласидандир. Улар дала ишларини кун сайин қизитмоқдалар. Ҳозирга қадар 67 гектар ерга пиёз уруғи сепилди. 20 гектар майдонга эса дон сочилди.

Колхоз механизаторлари шудгорлаш ишларини аллақачон тугаллаб қўйганлар. Ер хайдашдан олдин гектар бошига 500 килограммдан суперфосфат солинди. Ерни тўйдириш мақсадида бир ярим минг тоннага яқин гўнг ташиб чиқарилди. Дала ишларини кўнгилдагидек бажаришда ўртоқ Ғулом Чўлбеков бошлиқ бригада деҳқонлари пешқадамлик қилишмоқда.

А. РАИМБОЕВ.

АТОҚЛИ САНЪАТКОР

«ЎЗБЕКФИЛЬМ»НИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

□ □ □

Экранда «Ўзбекистонимизга келинг» деган ёзувлар пайдо бўлади. Унинг кетидан сеҳрли водий — баҳор гулларига бурканган антиқа диёр намоён бўлади.

Томошабин кўз олдида ўзбек элининг узоқ ўтмиши ва ҳозирги бахтли ҳаёти жонланиб, кишилар қалбини тўлқинлантиради. Халқимизнинг катта тарихи ва улкан маданий мероси бор. Киножурналда ана шу катта тарих ва улкан маданий мерос тилга киради. Ўзининг бутун салобати ва ранг-баранглиги билан дилларни ҳаяжонга келтиради.

Киножурнални атоқли кино санъаткори Малик Қаюмов суратга олган. Республикамизнинг тарихини яхши билувчи бу уста оператор, элимизнинг тарих китобини бир-бир варақлаб, унинг характерли томонларини ҳикоя қилади. Октябрь инқилобидан илгариги юпун замонани ва Октябрь қуёшидан баҳра олиб, гуркираб яшнаётган республика ва унинг азамат кишиларини кўрсатади.

Малик Қаюмов қуёшли республикамиз ҳақида киножурнал яратар экан, аввало, халқлар ҳаётига ва улар тарихига асосий эътиборни қаратади. Суратга олинган ҳар бир детал ўзининг оригинал ва характерлиги билан ажралиб туради. Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва бошқа қадимий шаҳарлар ҳақидаги кадрлар, шунингдек совет ҳокимияти йилларида барпо қилинган социалистик шаҳарлар ҳақидаги ленталар ҳам ўз кўрки, тасвир кучи билан бир-биридан фарқ қилади, кишида унитилмас таассуротлар қолдиради.

Малик Қаюмов қарийб 40 йилдан буён қўлида кино камераси билан диёр кезади, жаҳон кезади. Уни меҳнаткаш элимиз, халқ хўжалигининг турли соҳаларида қўлга киритаётган муваффақиятларимиз қизиқтиради, кишилар ҳаётидаги катта ўзгаришлар ҳаяжонга солади, қадимий орзуларнинг рўёбга чиқаётганлиги илҳомлантиради.

Совет ҳокимияти йилларида республикамиз ҳаётида, халқимиз ҳаётида тарихий воқеалар юз берди. Бу улкан ўзгаришлар Қаюмовнинг ижодий таржимаий ҳоли билан чамбарчас боғлангандир. Мана, биз унинг ижодий ишларини кўздан кечирайлик. 1934 йилда Чирчиқ қурилиши киножурнали, 1937 йилда «Тошкент тўқимачилик комбинати» деган илмий-оммабоп фильм яратди. Шу йили Қаюмов Москвада бўлиб ўтган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси ҳақида киножурнал яратади.

Ўзбек халқининг сув учун кураши жаҳонга маълум. Унинг бу йўлда кўрсатган қаҳрамонлиги, азим дарёларни тўсиб, қақраб ётган саҳроларни гулистонга айлантираётганлиги китобларда, киноленталарда акс этган. Ана шуларнинг кўпининг автори Малик Қаюмовдир. У, 1940 йилда Шимолий ва Жанубий Фарғона каналларида бўлади, 1941 йилда шимолий Тошкент каналида бўлади. Бу канал қурувчилари ҳақида янги киножурналлар яратади. 1946 йилда Фарҳод қурилиши, 1961 йилда Мирзачўл қўриқларининг ўзлаштирилишидан олинган киножурналларни томошабинларга тақдим этади. Катта Фарғона канали, Бухоро, Хоразм областларидаги каналлар ҳақида ҳам Қаюмов киножурналлар яратди.

Малик Қаюмов Улуғ Ватан урушининг қатнашчисидир. У, бир қўлига қурол, бир қўлига кинокамера олиб фронтга борди ва разил душманга қарши жанг қилди. У, 1941—1945 йиллар мобайнида Москвадаги ҳужжатли фильмлар марказий студиясининг топшириғига биноан фронт ҳаёти ҳақида, совет баҳодирларининг қаҳрамонликларини ҳикоя қилувчи янги-янги киножурналларни мамлакат экранларига тақдим этди.

Қаюмов икки марта ярадор бўлади. Бир ҳужум жангида олдинги сафда бўлади. Шу вақтда душман автоматининг ўқидан оператор Қаюмов қаттиқ ярадор бўлади. Уни дарҳол госпиталга, кино камерасини эса Москвага жўнатадилар. Қаюмов суратга олган кинокамерани штабга олиб келган шофер бундай дейди: «Бу ердаги ҳамма кадрлар жанг вақтида олинган. Малик Қаюмов баҳодир киши. У, ўз аппарати билан ҳамма вақт олдинги маррада бўлди, солдатдай жанг қилди».

Малик Қаюмов урушдан кейинги йилларда республика кинематографчиларининг олдинги қаторларида бўлиб, жамоат ишларида актив иштирок этади. Халқ қурилишларида бўлади. Жонажон ўлкамизнинг қаерида бирор муҳим воқеа юз берса, вақт ўтказмай у ерга етиб боради. Халқ билан бирга бўлиб, халқ ҳаракати, буюк қурилишларни киноленталарда акс эттиради.

Малик Қаюмов саноат корхоналари, колхоз далалари, ўқув юртлари, илм-фан марказлари ва бошқа турли муассасаларда бўлиб, илғор кишиларни, улар ихтиро этаётган, элга манзур бўлаётган нарсаларни киноленталарга туширади, республиканинг кундалик қайноқ нафасини, «ойинаий жаҳонда» миллион-миллион кишилар кўради.

Атоқли операторнинг бошқа қардош республикалар ҳаётидан олган киножурналлари ҳам диққатга сазовордир. У, Ўрта Осиё республикаларининг кундалик ҳаёти билан ҳам қизиқиб боради. У ерларга бориб, қардош элларнинг қайноқ ҳаётларидан илҳом олиб, янги-янги киножурналлар яратади. Малик ака кейинги йилларда «Совет Тожикистони», «Москвадаги қишлоқ хўжалик виставкаси», «Совет Қорақалпоғистони» деган ва бошқа фильмларни экранга чиқарди.

Малик Қаюмов чет элларда ҳам кўп бўлган. Унинг ана шу хорижий саёҳатларида суратга олган киножурналларини ҳам томошабинлар зўр эътибор билан томоша қилиб келмоқдадалар. Қаюмов «Ҳиндистон тонги», «Брюссель—1958», «Вьетнам — менинг Ватаним», «Жакартада стадион бор» ва бошқа чет эл халқлари ҳаётидан олинган киножурналларни яратди. Бу йил у «Баҳор» ансамбли билан Африка қитъасидаги бир қанча мамлакатларда бўлиб, «Баҳор» рақкосаларининг у ердаги концертларини кинога олди.

Малик Қаюмов кейинги йилларда бир қанча сюжетли-ҳужжатли фильмлар яратди. Унинг «Баҳордан-баҳоргача», «Олтин тўй» фильмлари шулар жумласидандир. Малик Қаюмов, «Баҳордан-баҳоргача» фильми учун Ҳамза Ҳакимзода номли республика мукофотини олишга сазовор бўлди. Яқинда Қозоғистон ва Ўрта Осиё кинематографларининг фестивалида Малик Қаюмов яратган «Олтин тўй» тўла метражли ҳужжатли фильм иккинчи даражали мукофот билан тақдирланди.

У «Ўзбекфильм» студияси даргоҳида қарийб қирқ йилдан буён узлуксиз ишлаб келмоқда. Ўзбекистон илмий-оммабоп ва хироникал-ҳужжатли фильмлар студиясида ундан таълим олган ва у билан бирга ишлаб келаётган талантли кинематографлар етишиб чиққан. Энди бир қанча тажрибали кинооператорлар студияда икки ижодий ишлаб чиқариш уюшмасига бирлашиб ишламоқдалар. Улар Совет Ўзбекистони киножурналининг 1500 юбилей сонини тайёрламоқдалар. Студиянинг катта ижодий коллективи Малик акадан маслаҳат олиб, унинг раҳбарлигида республика солномасини киноленталарда жонлантирмоқдалар. Бу — тарих, бу — азамат элимизнинг шонли ишларидан унутилмас обидадир.

«Ўзбекфильм»нинг қирқ йиллик юбилейи арафасида, катта ижодий коллективни эслаганимизда аввало, унинг кекса арбоблари кўз олдимизга келади. Ана шу кекса кино санъаткорларидан бири Малик ака Қаюмовдир. Уни халқимиз севади, ижодий ишларига катта муваффақиятлар тилайди.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

Натижаларни маълум қилади

„ЯНГИЙЎЛДА ТЕХНИКА РЕМОНТИ СУСТ“

Газетамизнинг 1 декабрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида мақола босилган эди. Мақола «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ходимларининг умумий йиғилишида муҳокама қилинди.

Материалда келтирилган фактлар, яъни ҳайдов тракторларининг ремонти суст олиб борилаётгани тўғри деб топилди.

Ҳақиқатан ҳам хўжаликлардан бирлашма устахоналарига келтирилган тракторларнинг ремонти шартномада кўрсатилган муддатда битказиб берилмайди, кўпинча запас қисмлар етишмаслиги туфайли тракторлар бу ерда кўп вақт туриб қолади.

Техника ремонти вақтида талабчанликни бўшаштириб юборгани, ремонтчиларга қулай шароит яратиб бериш тўғрисида қайғурмаётгани учун бош инженер Макаров, машина-трактор устахонасининг мудири Викулин, механик-контролер Обидхонов ўртоқлар огоҳлантирилганлар.

«Узсельхозтехника» район бирлашмасининг партия бюроси ишчилар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни кучайтириш тўғрисида амалий тадбирлар кўриб чиқди. Коммунистлар техника ремонти олиб борилаётган участкаларга биркитиб қўйилди. Ишчилар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилди. Бирлашма коллективи КПССнинг навбатдаги XXIII съездига муносиб совға тайёрлаш учун шу кунларда зўр ғайрат кўрсатиб, фидокорона меҳнат қилмоқда.

Суратда: кеча қатнашчилари. Чапда СССР халқ артисткаси Тамарахоним қўшиқ ижро этяпти.

А. Абалян фотолари.

РЕВОЛЮЦИЯ ВЕТЕРАНЛАРИ

Улар биринчи бўлиб чоризмга қарши қурол кўтаришган. Россияда социалистик революцияни амалга оширишда ўз ҳиссаларини қўшишган. Собир Раҳимов номли чоллар чойхонасига бу оқшом тўпланишган кексалар ўша суронли кунларни яна бир-бир эслаб ўтдилар. Тўрда 1917 йилдан бери Коммунистик партия аъзоси Федор Никифорович Желтиков, кекса большевиклар Шамсиқамар Ғойибжонова, Насриддин Хўжаев, Муаззам Маъзумова, Ризо Усмонов ва бошқа ўртоқлар қуюқ суҳбатлашиб ўтиришибди. Улар революция ва гражданлар уруши ветеранлари. Ўша кунлар билан ҳозирги бахтиёр замонамизни бир-бирига қиёслаб кўришяпти.

Ўзгариш ер билан осмонча. Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки кунларда ҳозирги эски шаҳарнинг ҳоли хароб эди. Пастак кулбалар, тор ва лой жинкўчалар тартибсиз чўзилиб кетган эди ўшанда. Бугунчи, ўша эски шаҳар территориясида катталиги жиҳатидан Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган Санъат саройи, «Пахтакор» стадиони, қўша-қўша магазинлар, кинотеатрлар бўй чўзган. Бундан буён ҳам Октябрь райони территорияси гўзаллашиб боради. Комсомол майдонида янги типда цирк солиняпти. Бирйўла уч минг киши ҳар хил цирк томошаларини кўра олади унда. Ҳамза номли театр учун ҳам реконструкция қилинган янги бино ҳозирланяпти.

Совет ёшлари шундай бахтли замонда яшаётганликлари билан фахрланишга ҳақлидирлар. Ота-боболари орзу қилган дамлар совет замонасида рўёбга чиқди. Ўнлаб олий ўқув юртлари эшиги меҳнаткашлар фарзандлари учун кенг очиқ. Бойлар эшигида дарбадар бўлиб юрган ўзбекнинг фарзанди мана бугун машҳур олим, янгилик ижодкори. Кеча қатнашчилари шу ҳақда узоқ суҳбатлашишди.

Революция ветеранларини кечада Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. Расулев қизғин табриклади. У пойтахтимиз меҳнаткашлари эришаётган муваффақиятларни ветеранларга гапириб берди. Тошкент саноат корхоналари етти йиллик топшириғини октябрь ойидаёқ бажариб қўйишган. Йил охиригача планга қўшимча равишда яна 2 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун ҳозир қизғин кураш кетяпти.

Шундан сўнг район пионерлари ўз боболари ва бувиларини табриклайдилар. Улар кўксига қизил ленталар тақиб қўйилади. «Ўзбекистон» нашриёти ходимлари ҳам бу кечага ўз совғалари билан келишган эди. Яқинда Ю. Соколовнинг «Тошкент, тошкентликлар ва Россия» ҳамда 155 та хат текстини ўз ичига олган «Туркистон меҳнаткашларининг В. И. Ленинга мактублари» номли китоблари босмадан чиқди. Тарихни гавдалантирган шу асарлар кеча қатнашчиларига совға қилинди. Сўнг ўйин-кулгу бошланиб кетди.

СССР халқ артисти, Давлат мукофотининг лауреати Сора Эшонтўраева, СССР халқ артистлари Комил Ёрматов, Тамарахоним, Ўзбекистон ССР халқ артисти Коммуна Исмоилова, ёш хонанда Муҳаббат Шамаева ва бошқалар нуроний кексаларга ўз санъатларини намойиш қиладилар. Пионерлар хори «Ҳамиша қуёш бўлсин» ашуласини куйлайди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

Ғарбий Германия ҳарбий мутахассисларининг Канада территориясида — Манитоба вилоятидаги кэмп Шайло полигони ва Черчилль фортида қурол-яроғларнинг хилма-хил турларини қиш шароитида синаб кўриш ва Бундесвер қисмларини ракеталар ҳамда замонавий бошқа ҳарбий техникани ишлатишга ўргатиш юзасидан Канада билан Германия Федератив Республикаси ўртасида битим тузилганлиги тўғрисида шу йил 21 декабрда СССР Ташқи ишлар министрлигида Канаданинг СССРдаги элчиси Р. Фордга баёнот берилди. Жумладан, «Леопард» типидаги танкларни, танкка қарши ишлатиладиган ҳаракатчан ракета установкаларини, «Блэк Брант» ракеталарини, бронетранспортерларни ва ҳоказоларни синаб кўриш кўзда тутилади.

Баёнотда Канада билан Германия Федератив Республикаси ўртасида ҳарбий ҳамкорликнинг кучайиб боришига доир бошқа фактлар ҳам келтирилади ва шу муносабат билан қурол-яроғларнинг хилма-хил турларини синаб кўриш учун Канада территориясининг Германия Федератив Республикаси ихтиёрига берилиши иккинчи жаҳон урушининг якунларини ревизия қилишга уринаётган ҳамда шу мақсадда кенг ҳарбий тайёргарлик программасини амалга ошираётган ГФРдаги милитарист ва реваншчи кучларни Канаданинг рағбатлантириши ва қўллаб-қувватлашидан бошқа бир нарса эмаслиги кўрсатиб ўтилади.

Бундай ҳаракатлар, деб таъкидланади баёнотда, халқаро мажбуриятларга хилоф суратда Ғарбий Германияни милитарлаштиришни кучайтиришга ёрдам беради. 1945 йилда Потсдам конференциясида қабул қилинган ва ўша вақтда Канада ҳам қўллаб-қувватлаган қарорлар ана шу халқаро мажбуриятларни Ғарбий Германия зиммасига юклайди.

Совет ҳукумати, дейилади баёнотда, Канада ҳукумати Ғарбий Германия милитаризми ва реваншизмини қайтадан тиклаш сиёсатининг тинчлик иши учун хатарли оқибатларига эътибор беради ва бундай сиёсатни қўллаб-қувватлашга қаратилган тадбирларни кўрмайди, деб умид билдиради.

Элчи баёнотнинг мазмуни Канада ҳукуматига маълум қилинажагини айтди.

ҚОҲИРА ЎЗБЕК АРТИСТЛАРИНИ КУТМОҚДА

ҚОҲИРА, 22 декабрь. ТАСС мухбири В. Дуганов хабар беради: Бу ердаги журналистлар ва театр ходимлари доираларида, санъат, маданият ҳамда театр танқидчилиги арбоблари орасида Алишер Навоий номли ўзбек Давлат академик опера ва балет театрининг Бирлашган Араб Республикасига гастролга келишга таклиф этилганлигига зўр эътибор билан қарамоқдалар.

Қоҳира томошабинлари Большой театр труппаси, Моисеев ансамбли, «Баҳор» ансамбли ва бошқа совет рақс коллективларининг Бирлашган Араб Республикасига қилган гастроллари туфайли совет балет ва хореография санъати намуналари билан танишдирлар.

Л. БАССО — ИТАЛИЯ ПРОЛЕТАР БИРЛИГИ СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

РИМ, 21 декабрь. (ТАСС). Италия Пролетар бирлиги социалистик партиясининг Марказий Комитети ўзининг кечаги мажлисида партия раҳбарларини сайлади. Лелио Бассо Италия Пролетар бирлиги социалистик партияси Марказий Комитетининг раиси қилиб, Туллио Веккьетти партиянинг сиёсий секретари қилиб сайланди.

ИРҚИЙ КАМСИТИШНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 21 декабрь. (ТАСС). Бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси ирқий камситишнинг ҳамма формаларини тугатиш тўғрисидаги халқаро конвенцияни 7 делегация бетараф қолган ҳолда 98 овоз билан қабул қилди.

ДАГОМЕЯДА ТЎНТАРИШ

ПАРИЖ, 22 декабрь. (ТАСС). Бугун тонготарда Дагомеяда давлат тўнтариши бўлган. Франс Пресс агентлигининг хабарига кўра, армия мамлакатда ҳокимиятни ўз қўлига олган.

ВДР ОСМОНИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 23 декабрь. (ТАСС). Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасининг территориясига осмондан ҳужум қилиб келган пайтда, кеча Вьетнам халқ армиясининг зенитчилари Американинг 4 самолётини уриб туширдилар. Шундай қилиб, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги, Шимолий Вьетнам осмонидан уриб туширилган Америка самолётларининг жами сони 829 тага етди.

ҚАМОҚҚА ТАШЛАНДИ

ГАВАНА, 23 декабрь. (ТАСС). Пуэрториколик йигит Гарбиэль Феррер Арочо Америка Қўшма Штатларига ҳарбий қасамёд қилишдан ва Жанубий Вьетнамга жўнаб кетишдан бош тортганлиги учун турмага ташланди.

ҲИНДИСТОН—ПОКИСТОН МУНОСАБАТЛАРИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон мудофаа министрлигининг маълумотида айтиладики, Покистон қўшинлари 18—19 декабрда Лохур ва Ражастон секторларидаги бир қанча районларда ҳинд позицияларини ўққа тутдилар. Покистон солдатларидан бир группаси ҳиндларнинг Жҳангардан шарқи-шимолдаги территориясига бостириб киришга уриниб кўрди.

КАРАЧИ. Равалпиндида эълон қилинган расмий маълумотда айтиладики, бир қанча районларда Ҳиндистон ва Покистон бўлинмалари ўртасида бўлиб ўтган тўқнашувлар вақтида ҳиндларнинг 9 солдати ўлдирилди ва ярадор қилинди. (ТАСС).

ҚИСҚА САТРЛАР

⊙ «Дўстлик» нефть қувурининг Польша участкаси икки йил давомида 8,5 миллион тонна нефть ўтказди. Шу вақт ичида неча юз миллион злотий маблағ тежаб қолинди, чунки совет нефтини халқаро магистралдан оқизиш темир йўл транспорти билан ташишга кўра беш баравар арзонга тушмоқда.

⊙ Венгриядаги «Трансэлектро» ташқи савдо корхонасининг товарлари 80 мамлакатга экспорт қилинмоқда. Товарларни сотиб олаётган мамлакатлар орасида Африкадаги, Яқин ва Узоқ Шарқдаги, яқинда озод бўлган мамлакатлар бор. (ТАСС).

ФРАНЦИЯДА ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВЛАРИГА ДОИР

Шу йилнинг 5 ва 19 декабрь кунлари Францияда президент сайловлари бўлиб ўтди. Франция президенти қилиб яна генерал де Голль сайланди.

1958 йилда қабул қилинган ва ҳозир ҳаракатда бўлган конституцияга мувофиқ президент жуда катта ваколатларга эга. У ҳукуматни ва қонун чиқарувчи ҳокимият ишини назорат қилади. Президент парламент олдида жавоб бермайди ва унинг фаолияти умуман ҳеч ким томонидан назорат қилинмайди. Парламент президентни сайлаш уни алмаштириш, истеъфога чиқариб юбориш (давлатга қарши хиёнат қилишдан ташқари) ҳуқуқига эга эмас. Президент эса парламетни тарқатиб юбориши ва янги сайловлар белгилаши мумкин. (Масалан, 1962 йил кузида депутатлар палатаси Помпиду ҳукуматига ишончсизлик билдирганида президент де Голль парламентни тарқатиб юбориб, қайта сайловлар ўтазди ва ҳукуматни истеъфога чиқармади. Маълумки, Помпиду ҳукумати ҳозир ҳам ҳокимият тепасида турибди). Шунингдек, Франция президенти мамлакат қуролли кучларининг бош қўмондони ҳисобланади. У бутун ташқи сиёсатга раҳбарлик қилади. Президент парламент билан келишиб уруш эълон қилиш ҳамда халқаро битимларни тасдиқлаш (ратификация қилиш) ҳуқуқига эгадир.

Бу йил янги сайланган президент мамлакат тарихидаги 19-президентдир. Илгари Франция президентлари сайлов коллегияси томонидан сайланарди. (1848 йилги сайловлар бу ҳисобга кирмайди, чунки шу йили ўзини кейинчалик император деб эълон қилган Луи-Наполеон тўғридан-тўғри овоз бериш йўли билан сайланган эди). Президент сайловларининг ҳозирги системаси 1962 йил кузидаги референдум натижасида конституцияни реформа қилиш воситаси билан жорий этилган эди. Бу эса де Голль яккабош ҳукуматининг мустаҳкамланишига хизмат қилди.

Францияда президент сайлаш тартиби қандай? Президентлик лавозимига даъвогар номзоди кўрсатилиши учун юзта номдор граждан бу тўғрида баёнот бериши зарур. Номзодлар кўрсатиш муддати сайловлар ўтказилишидан аввал 19 кун илгари тугайди. Номзодларнинг ҳар бири 10 минг франк (2000 сўмга яқин) миқдорида сайлов гаров пули қўяди. Агар номзод сайловчилар овозининг беш процентдан камроғини олса, бу пул унга қайтариб берилмайди.

Ҳамма кандидатлар давлат радио ва телевидениеси орқали жами икки соат давомида нутқ сўзлаш ҳуқуқига эгадирлар. Ундан ташқари, ҳар бир номзод сайловлар ўтказиладиган кундан бир кун аввал радио ва телевидение орқали сайловчиларга мурожаат қилади. Нотиқлар навбати белгиланиб, улар саккиз минут давомида нутқ сўзлайдилар.

Агар овоз беришнинг биринчи турида кандидатлардан бирортаси ҳам абсолют кўпчилик овоз (яъни сайловчилар овозининг ярмини) ололмаса, икки ҳафта ўтгач иккинчи тур бошланади. Бу турда овозларнинг оддий кўпчилигига эга бўлиш кифоя қилади.

Шу йил 5 декабрда бўлиб ўтган сайловларда де Голль ва Миттеран номзодлари қўйилди:

Франсуа Миттеран немис фашизмига қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг қатнашчиси, ҳарбий крест ва Фахрий легион ордени кавалери, у олти марта министрлик лавозимини эгаллаган, 49 ёшда. Мамлакатдаги деярли барча сўл ва прогрессив партиялар — коммунистик, социалистик, радикаллар партиялари ва ҳоказолар унинг номзодини қўллаб-қувватладилар. Француз Компартиясининг Ф. Миттеран номзодини қўллаб-қувватлаганига асосий сабаб шундаки, деб айтган эди Франция Компартиясининг Бош секретари В. Роше, бу номзоднинг кўрсатилиши Франциядаги барча меҳнаткашлар ва демократик кучларнинг шахсий ҳокимият режимига қарши, демократия учун курашидаги бирдамлигини таъминлашга кўмаклашган бўлур эди. 5 декабрь куни социалистлар ва коммунистларнинг шу номзод учун овоз берганликларининг ўзи ҳам, сайловларнинг натижаларидан қатъий назар, мамлакатдаги сиёсий вазиятга жуда катта таъсир кўрсатмасдан қолмайди, албатта.

Шу кунги сайловларда президентликка номзодлар қуйидаги миқдорда овоз тўпладилар: рўйхатга олинган 28.914.581 сайловчидан 24.502.916 киши (яъни сайловчиларнинг 84,757 проценти) овоз беришда қатнашди. 24.254.556 бюллетень тўғри деб топилди. Де Голль — 10.828.521 овоз (44.635 процент), Миттеран —7.694.005 (31,714 процент), Жан Леканюэ — 3.777.120 (15,569 процент), Жан-Луи Тиксье-Виньянкур — 1.260.208 (5,194 процент), Пьер Марсилаcи — 415.017 (1,710 процент), Марсель Барбю — 279.685 (1,152 процент) овозга эга бўлдилар.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

Бу сайловлар Франция кўпчилик аҳолисининг миллий мустақиллик идеясига содиқ эканликларини тасдиқлаб, уларнинг америкача йўлни рад этганлигини кўрсатди.

Франциядаги сайловлар тарихида ҳали ҳеч қачон сайловчиларнинг бунчалик кўп миқдори қатнашмаган эди. Рўйхатга олинган ҳар 20 сайловчидан 17 сайловчи унда иштирок этди. Лекин шунга қарамай француз матбуоти, мамлакатда анчадан бери «ҳокимият нураши» юз бермоқда, деб таъкидлайди. Ишчилар, деҳқонлар ва майда буржуазия вакиллари орасида ҳозирги тузумга нисбатан, унинг йирик капитал манфаатларини очиқдан-очиқ ҳимоя қилишга қаратилган сиёсатига, ядро қуролларини кўплаб ишлаб чиқаришга, меҳнаткашлар манфаатларини писанд қилмасликка нисбатан норозилик кучаймоқда. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам билиш мумкин: агар 1958 йили де Голль учун барча сайловчиларнинг 80 процентига яқини овоз берган бўлса, 1961 йилда ўтказилган референдумлардан бирида унинг тарафдорлари 75 процентга, 1962 йилда эса 62 процентга қадар камайиб кетди. Шу йил 5 декабрь сайловлари эса французларнинг катта кўпчилиги мамлакатни демократик идора этишни ёқлаб чиқаётганликларини, шахсий ҳокимият кучайишини истамаётганликларини очиқ-ойдин кўрсатди.

17 декабрь куни, кўпчилик овоз олган де Голль ва Миттеран сўнгги марта телевидение орқали сайловчиларга мурожаат қилдилар. Уларнинг ҳар бири шу орада радио ва телевидение орқали беш мартадан нутқ сўзлаган эди. Номзодларнинг ана шу чиқишларига қизиқиш шу қадар катта эдики, кечқурунлари улар нутқ сўзлаётган вақтларда театрлар ўз томошаларини кечиктиришга мажбур бўлдилар, кинотеатрлар ҳам томошабинсиз қолди.

Генерал де Голль 17 декабрдаги нутқида «партиялар режимини тугатиш мақсадида» 1958 йил конституциясини мамлакатга таклиф қилганлигини айтди. Давлат партиялар ихтиёрида бўлмаслигига эришиш лозим эди, деди у, «давлат бошлиғи ҳеч қайси сиёсий партияга мансуб эмаслиги» туфайли ҳам ҳозирги мавжуд конституция етти йилдан бери муваффақият билан ҳаракат қилмоқда. Де Голль партиялар системасини танқид қилиб айтдики, ана шу система оқибатида 1920—1940 йиллар орасида Францияда 47 марта ҳукумат ўзгарди, «бизга 1940 йилда зарба бердилар», чунки «биз ҳеч нарсани тайёрлаб қўймаган эдик, бизнинг зарур қурол-яроғимиз йўқ эди, биз партияларга бўлиниб кетган эдик». Партиялар, деб давом қилди де Голль, Францияни идора қилишга қодир эмас, агар 19 декабрь куни овоз бериш натижасида мен кетадиган ва мамлакатни идора этишга партиялар келадиган бўлса, бу мамлакат учун жуда катта бахтсизлик бўлур эди.

Франсуа Миттеран эса ўз нутқида Франциядаги режимни демократлаштириш зарурлигини уқтирди. «Давлат тепасида турган битта одам ҳамма нарсани билиши, ҳамма нарса устидан ҳукм чиқариши мумкин эмас, — деди у.— Демократия назорат қилишни, маслаҳатлар олиш имкониятини тақозо қилади». Миттеран ўз нутқида у президентлик лавозимига сайланадиган бўлса, парламентни тарқатиб юбориши ва янги парламент сайловларини ўтказиш зарурлиги тўғрисидаги ўз тезисини яна бир марта баён қилди.

19 декабрь сайловлари натижасида де Голль 55 процент овоз олиб, яна президент қилиб сайланди. Миттеран эса 45 процент овозга эга бўлди.

Франциядаги сайловлар француз ва чет эл сиёсий обзорчилари томонидан шарҳланиб, улар сайловларнинг иккинчи турида сўл кучлар номзоди Миттеранни ёқлаб овоз берган сайловчилар сони анча ортганлигини якдиллик билан таъкидладилар.

Шуни ҳам уқтириш лозимки, 1958 йил референдумида барча овозларнинг 80 процентига эга бўлган де Голль бу йилги сайловларнинг биринчи турида атиги 44 процент, иккинчи турида эса 55 процент овозга эга бўлди, холос. Шахсий ҳокимият режими сайловлар оқибатида ўзининг анча кучсизланиб қолганини кўрсатди.

Янги сайланган президент келаси йил 8 январдан бошлаб расман ўз вазифаларини бажаришга киришади. Ҳозирги вақтда Франциядаги газеталар 1967 йил баҳорида ўтказиладиган парламент сайловлари тўғрисида ёзмоқдалар. Президентликка қўйилган икки номзоднинг маълум даражада «тенг вазнда» овоз олганлиги, шу газеталар фикрича, курашнинг бундан буён пасайишини эмас, балки янада авж олишини кўрсатади.

Президент сайловларидан сўнг Франция Коммунистик партияси биргаликда ҳаракат қилиш умумий программаси асосида сўллар иттифоқини мустаҳкамлаш ва барча сўл партиялар ва демократик ташкилотларнинг келгуси парламент сайловларига биргаликда тайёргарлик кўришни биринчи навбатда ҳал қилиниши лозим бўлган вазифалардан бири сифатида олдинга сурмоқда.

Е. БЛОК.

ЯНГИ ЙИЛ АРАФАСИДА

Шу кунларда Хуршид кўчасидан ўтган ҳар бир киши Лабзак анҳори ёқасида қад кўтарган янги бинога ҳавас билан назар ташлайди. Бу чиройли бино Октябрь райпишчеторгига қарашли 17-озиқ-овқат моллари магазини учун жамоатчилик асосида қурилди.

— Бу янги бино қурилишида, — дейди магазин мудири Турсун Орипов, — «Ишчи» маҳалла аҳолиси яхши ташаббус кўрсатди. Айниқса, Юсуф ота Бадалов билан маҳалла комитети раиси Наби ака Жабборовларнинг ҳолис хизматларидан ҳаммамиз миннатдормиз.

Ҳа, бола-чақаси билан чиқиб хашар қилган Юсуф ота билан Наби акадан, қурилишда бетиним ишлаган Баҳодир ота билан Бўри акадан, қурилишни тезлатишда ташаббус кўрсатган Тошпўлат Бектемиров билан Раҳматулла Жўраевлардан ҳамма-ҳамма миннатдор.

Магазин янги йил арафаларида савдо қилабошлади. Икки хонадан иборат бу магазинда ҳамма нарса муҳайё. Лекин, Лабзак анҳорининг нариги бетида турувчи аҳолига бироз қийин бўляпти. Чунки улар магазинга ярим километр наридаги кўприк орқали айланиб ўтадилар.

Райкомхоз ўз ваъдасининг устидан чиқиб, магазин рўпарасига қуриладиган кўприкни тезроқ қуриб берса, кексаларга ҳам, аёлларга ҳам, болаларга ҳам анча қулай бўлур эди.

Н. ТОШПЎЛАТОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Афғонистон. Қобул марказида.

В. Соболев фотоси,
(ТАСС фотохроникаси).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Телевизион янгиликлар, 18.20 — Одобли бўлинг (болалар учун), 18.50 — КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олайлик. «Ильич» колхозининг бир куни, 19.05 — Ватандан узоқда (бадиий фильм).

20.30 — Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 20.35 — Телевизион янгиликлар, 20.50 — Қизиқарли учрашувлар (спорт эшиттириши), 21.40 — Диққат билан кузатиш (илмий-оммабоп фильм). 21.50 — Реклама ва эълонлар, 22.10 — Ёш музикачилар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — Нарсалар ҳикояси, Шиша ва кўзгу (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — Тошкент янгиликлари, 18.45 — Граф Нулин (бир актёр ижросида), 19.10 — Ўғил (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.35 — Рассомлар ижодида пахтакорлар образи, 21.00 — Тошкент янгиликлари, 21.10 — Содиқ дўстимиз (телефильм), 21.35 — Хореография ҳақида.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/XII да Подшо қайлиғи, 25/XII да Боғчасарой фонтани.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/XII да Биринчи муҳаббат, 25/XII да Ўғирланган умр.

КИНО

Итальянча никоҳ — «ИСКРА» (кундуз соат 5 дан), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 2, 4 кеч 6 ва 8 да).

Ганга ва Жамна (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 3 ва кеч 7.40 минутда), «МОСКВА» (кеч 9-40 минутда).

Алдаркўса — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Бир қотилликн тафсилоти — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кундуз соат 5 гача).

Поезддаги кишилар — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва кеч 9-45 минутда).

Вильгельм Телль — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 минутда).

СОВХОЗЛАР ХЎЖАЛИК ҲИСОБОТИДАГИ ДАВЛАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

«УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БИРЛАШМАСИНИНГ САВДО БАЗАЛАРИ ВА РАЙОН БИРЛАШМАЛАРИ

билдирадики,

1966 йил 1 январдан

ТОВАР-МАТЕРИАЛЛАР

складдан

фақат лимитланган чек дафтарчалари бўйича берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 01451. ИНДЕКС 64969 Нашр. № 1918.